

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Teologická fakulta
Katedra praktické teologie

Diplomová práce

PROBLEMATICKÉ ASPEKTY SPRÁVNÍHO TRESTÁNÍ V ŘÍZENÍ O NÁVRHOVÝCH PŘESTUPCÍCH

Vedoucí práce: Mgr. Markéta Elichová, Ph.D.

Autor práce: Bc. Pavla Procházková

Studijní obor: Etika v sociální práci

Forma studia: kombinovaná

Ročník: II. ročník

2010

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění, souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

29. března 2010

vlastnoruční podpis studentky

Děkuji vedoucí diplomové práce Mgr. Markétě Elichové, Ph.D.
za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

OBSAH

ÚVOD.....	6
1 PŘESTUPKOVÉ PRÁVO.....	9
1.1 Pojem přestupku.....	9
1.2 Právní úpravy přestupkového práva.....	11
1.3 Zásady správního řízení o přestupcích.....	12
1.4 Příslušnost k projednávání přestupků.....	14
1.5 Přestupkové řízení.....	15
1.6 Návrhové přestupky.....	17
2 PŘESTUPKY VYKAZUJÍCÍ NĚKTERÉ ZNAKY JEVU DOMÁCIHO NÁSILÍ.....	22
2.1 Domácí násilí.....	22
2.1.1 Projevy domácího násilí.....	23
2.1.2 Cyklus domácího násilí.....	24
2.1.3 Pomoc obětem domácího násilí.....	25
3 METODIKA VÝZKUMU.....	28
3.1 Operativní definice.....	28
3.2 Cíle výzkumu.....	31
3.3 Charakteristika výzkumné metody.....	31
3.3.1 Anketa.....	32
3.3.2 Analýza dokumentů.....	33
3.3.3 Rozhovor.....	34
3.3.4. Kvalitativní odhad.....	34
3.4 Časový harmonogram.....	35
3.5 Charakteristika výzkumného souboru.....	35
3.6 Charakteristika výzkumných lokalit.....	36
3.6.1 Statutární město Liberec.....	36
3.6.2 Jablonec nad Nisou.....	38
3.6.3 Česká Lípa.....	39
3.6.4 Nový Bor.....	40

3.6.5 Frýdlant.....	41
3.6.6 Jilemnice.....	43
3.6.7 Semily.....	44
3.6.8 Tanvald.....	45
3.6.9 Turnov.....	46
3.6.10 Železný Brod.....	47
4 POPIS ZÍSKANÝCH VÝSLEDKŮ.....	49
4.1 Rozbor návrhových přestupků s prvky domácího násilí.....	49
4.2 Interpretace anketního průzkumu.....	51
4.3 Případové studie.....	63
4.4 Shrnutí výzkumné části.....	68
5 DISKUSE	70
ZÁVĚR.....	74
Seznam použitých zdrojů (literatury).....	77
Seznam zkratk.....	80
Seznam příloh.....	81
Přílohy.....	82
ABSTRAKT.....	88
ABSTRACT.....	89

ÚVOD

„Kde je společnost, tam je i právo. Ubi societas, ibi ius. - Cicero.“¹

Přestupkový zákon platný v České republice neobsahuje speciální ustanovení, které by postihovalo pachatele deliktu domácí násilí. Tento zákon totiž pojem domácí násilí nezná. Vzhledem k této skutečnosti je takovéto protiprávní jednání posuzováno jen jako jednotlivé přestupky (např. hrubé jednání, drobné ublížení na zdraví apod.). Mezi přestupky vykazující některé znaky jevu domácího násilí se tedy zařazují přestupky proti občanskému soužití, ke kterým došlo mezi osobami blízkými. Jedná se o tzv. návrhové přestupky. Těmito přestupky se správní orgány zabývají až tehdy, podá-li postižená osoba (navrhovatel) návrh na projednání přestupku. V opačném případě se orgány činné v přestupkovém řízení spáchanými delikty vůbec nezabývají a oznámené přestupky bez dalšího založí. Tato skutečnost s sebou přináší řadu problémů, které vyplývají již ze samotného projednávání návrhových přestupků odlišného od projednávání přestupků z úřední povinnosti, tak i z toho, že návrhové přestupky velice často souvisejí s fenoménem domácího násilí.

Tento druh násilí mezi osobami blízkými, které spolu sdílejí společnou domácnost, se dostal do centra pozornosti teprve nedávno, a to zejména v důsledku genderových studií zabývajících se násilím páchaným muži na ženách. Velkou zásluhu na vnímání závažnosti dané problematiky mají i nejrůznější specializovaná poradenská centra pro oběti násilí a trestných činů a v neposlední řadě medializace problému. I přesto, že se v současné době začíná na tento jev více upírat pozornost, je domácí násilí spíše násilím latentním, odehrávajícím se v uzavřeném soukromí domácnosti, popřípadě za účasti okolí, stíženého, až na vzácné případy, *nezvyklou slepotou a hluchotou*.² Ve společnosti totiž stále

---

¹ SOKOL, J. *Moc, peníze a právo. Esej o společnosti a jejích institucích*. Plzeň : Aleš Čeněk. 2007. s. 143.

² Srov. HOUBOVÁ, D. et. al. *Psychologie pro právníky*. Plzeň : Aleš Čeněk. 2008. s. 225.

převažuje přesvědčení, že psychické a fyzické týrání v rodině je záležitostí soukromou. Rodina se zase často stydí, že se něco takového v jejím kruhu vyskytuje a snaží se oběť přimět k tomu, aby se tvářila, že se „nic neděje“.³ Koneckonců takovému to uvažování nasvědčuje i postup správních orgánů v přestupkovém řízení, kdy v případě, že postižená osoba nebo její zástupce nepodá sama návrh na projednání přestupku, tak se tyto orgány domácím násilím v rodině vůbec nezabývají. Samy oběti se bohužel rozhodnou podat návrh na projednání přestupku obvykle až v okamžiku, kdy už déle nemohou snášet dlouhodobý fyzický či psychický teror, případně již dojde k újmě na zdraví, anebo útok proti jejich osobě nabyl takových rozměrů, že u nich vyvolal obavu o své zdraví či život.

Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem a také z důvodu toho, že pracuji na přestupkovém oddělení Magistrátu města Liberec, jsem se rozhodla v této práci zabývat problematikou návrhových přestupků, která, jak jsem již v předchozích řádcích nastínila, velice často souvisí s jevem domácího násilí. Dle mého názoru jsou právě tyto přestupky na našem oddělení jedny z nejcitlivěji projednávaných deliktů, u nichž se můžeme setkat také s řadou etických otázek, kterými se bohužel formální prameny práva (zde přestupkový zákon) nezabývají. Neboť jak praví staré právní rčení: „*nechodíme k soudu pro spravedlnost, nýbrž pro rozsudek.*“⁴ S principem spravedlnosti se tedy paradoxně ve formálním právu setkáváme jen výjimečně, kdy tato cnota má svůj význam spíše při diskreční úvaze (správním uvažování) správního orgánu.

V teoretické části této práce se budu věnovat základnímu výkladu přestupkového práva, zejména pak procesu projednávání přestupků a to ve stručné podobě, neboť mým cílem není nahlížet na tuto problematiku očima právní vědy, nýbrž sociální a etické reflexe. Budu se v ní zabývat otázkami, které považuji za zásadní pro projednávání přestupků v České republice, tedy především, na základě jakých předpisů je vůbec projednávání přestupků možné, co je to vlastně přestupek, kdo je za něj zodpovědný, kdo jej projednává, jakým způsobem

---

³ Srov. HOUBOVÁ, D. et. al. *Psychologie pro právníky*. Plzeň : Aleš Čeněk. 2008. s. 225.

⁴ HARVÁNEK, J. et. al. *Teorie práva*. Plzeň : Aleš Čeněk. 2008. s. 268.

je možno jej vyřídit a jaké jsou možné opravné prostředky proti rozhodnutí o přestupku. V neposlední řadě se zaměřím na problematiku návrhových přestupků a stručné vymezení pojmu domácí násilí. V této části se budu opírat zejména o zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů a právní literaturu zabývající se přestupkovým řízením a domácím násilím.

Stěžejním cílem mé práce však bude realizace výzkumné části, ve které zpracuji analýzu návrhových přestupků v obcích s rozšířenou působností Libereckého kraje za rok 2009, které vykazují některé znaky jevu domácího násilí. Budu se zabývat zejména zjišťováním, do jaké míry jsou postižené osoby správním orgánem informovány o jiných možnostech pomoci v „boji s domácím násilím“, jak orgány Policie ČR či Městské policie informují postižené osoby o návrhových přestupcích a dále jak správní orgány postupují v případech, kdy v rodinách postižených osob žijí děti.

Výsledky výzkumu této práce by měly poskytnout základní přehled o problematice návrhových přestupků ve zkoumaném regionu a zároveň by měly poukázat na kritická místa v přestupkovém zákoně, nejen z pohledu právní vědy.

V závěru práce budu hodnotit naplnění výzkumných cílů. Poukáží na problematické aspekty správního trestání v řízení o návrhových přestupcích, které se mohou stát podnětem k zamyšlení a k diskusi nad možnými změnami zákonné úpravy návrhových přestupků.

1 PŘESTUPKOVÉ PRÁVO

„Každé jednotlivé právní pravidlo se může považovat za val nebo pomezí čáru, které společnost vytyčila, aby se její členové ve svých jednáních navzájem nepřekáželi.“⁵

Přestupkové právo je relativně složitý a rozsáhlý úsek právního řádu, v němž není snadná orientace, neboť aplikace jeho norem je záležitostí širokého okruhu správních orgánů, zejména obcí, a velkého počtu jejich pracovníků a členů.

„Odpovědnost za přestupky je důležitým ochranným institutem plnění úkolů státní správy a územní samosprávy, jakož i ochrany veřejného pořádku, občanského soužití a majetku.“⁶ Ve správní praxi je uplatňování norem přestupkového práva poměrně časté a jeho efektivnost je do značné míry podmíněna tím, nakolik správní orgány, které jsou oprávněny a povinny uplatňovat odpovědnost za přestupky ve své každodenní činnosti, dobře znají a správně využívají tyto normy.⁷

1.1 Pojem přestupku

Pojem přestupku je upraven v ust. § 2 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen přestupkový zákon), jehož přesné znění uvádím níže.

„Přestupkem je zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je za přestupek výslovně označeno v tomto nebo jiném zákoně,

---

⁵ HAYEK, A. F. *Právo, zákonodárství a svoboda*. Praha : Academia. 1994. s. 163.

⁶ ČERVENÝ, Z. ŠLAUF, V. TAUBER, M. *Přestupkové právo*. Praha: Linde. 2009. s. 13.

⁷ Srov. Tamtéž. s. 13.

*nejde-li o jiný správní delikt postižitelný podle zvláštních právních předpisů anebo o trestný čin.*⁸

Přestupek je určen formálními a materiálními znaky, dále pak pozitivním a negativním vymezením. Pozitivním vymezením přestupku je výše uvedená citace přestupku uvedená v ust. § 2 přestupkového zákona.

Formální znaky jsou znaky přestupku uvedené přímo v přestupkovém zákoně (nebo v jiném zákoně), tedy jejich konkretizace v jednotlivých paragrafech přestupkového, nebo jiného zákona, a to jak v obecné části, tak v části speciální.

Materiálním znakem přestupku je jeho společenská nebezpečnost. Tato společenská nebezpečnost může sloužit také k rozlišení, jedná-li se o přestupek, nebo trestný čin. Aby se jednalo o přestupek, musí být formální i materiální znaky naplněny současně.

Negativní vymezení přestupku je zákonem výslovné určení, jaké jednání přestupkem není. *„Přestupkem není jednání, jímž někdo odvrací a) přiměřeným způsobem přímo hrozící nebo trvajícím útok na zájem chráněný zákonem nebo b) nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému zákonem, jestliže tímto jednáním nebyl způsoben zřejmě stejně závažný následek než ten, který hrozil, a toto nebezpečí nebylo možno v dané situaci odvrátit jinak.“*⁹ V prvním případě (a) se jedná o **tzv. nutnou obranu**. U této obrany se odvrací útok člověka, kdy se nutnou obranou chrání například život, zdraví, nebo majetek. Není nezbytné, aby útok již začal, stačí jen zřejmost, že útok bude bez prodlení následovat. Na druhé straně nelze nutnou obranou reagovat na útok již skončený. Nutnou obranu může použít kdokoli, tedy nejen ten, proti komu je tento útok veden. Například tak může odvracet útok člověk, který je přítomen napadení jiného. V druhém případě (b) se hovoří o **tzv. krajní nouzi**. *„Krajní nouze představuje stav nebezpečí pro dva zákonem chráněné zájmy, kdy je možné chránit jeden z těchto zájmů jen tím, že se poruší nebo ohrozí zájem druhý.“*¹⁰ Má dvě

---

⁸ ČERNÝ, J. HORZINKOVÁ, E. KUČEROVÁ, H. *Přestupkové řízení*. Praha : Linde. 2009. s. 657.

⁹ Tamtéž.

¹⁰ ČERVENÝ, Z. ŠLAUF, V. TAUBER, M. *Přestupkové právo*. Praha : Linde. 2009. s. 28.

podmínky. Za prvé musí nebezpečí hrozit zájmu chráněnému zákonem a za druhé, následek jednání v krajní nouzi nesmí být stejně závažný, nebo dokonce závažnější, než ten, který hrozil. Toto lze představit na příkladu postřeleného zvířete útočícího na člověka. Napadení člověka je jistě nebezpečím proti zájmu chráněným zákonem. Způsobený následek, tedy postřelené zvíře, je méně závažné než pokousaný člověk, neboť zdraví a život člověka má samozřejmě přednost před zdravím a životem zvířete.¹¹

1.2 Právní úpravy přestupkového práva

Přestupky představují jediný druh správního deliktu, jehož úprava je v jistém smyslu kodifikována, a to zákonem ČNR č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon obsahuje obecná ustanovení (§ 1 - 20), část zvláštní, tj. skutkové podstaty jednotlivých přestupků (§ 21 - 50), jakož i ustanovení procesní povahy (§ 51 - 95). Mimo něj jsou ovšem skutkové podstaty přestupků obsaženy v bezmála dvou desítkách dalších zvláštních zákonů (např. zákon o občanských průkazech, zákon o cestovních dokladech, zákon o střelných zbraních a střelivu). Příslušná ustanovení zákona o přestupcích platí i pro ně, samozřejmě za předpokladu, že zvláštní zákony neobsahují speciální úpravu. Není přitom rozhodné, zda se jedná o zákony, které byly vydány před zákonem o přestupcích, nebo později. Přestupkové právo tak dnes tvoří již rozsáhlý, vnitřně strukturovaný a propojený celek.¹²

Na řízení o přestupcích se vztahují obecné předpisy o správním řízení, které jsou upraveny zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen správní řád). Jelikož však zvláštní zákony mohou upravovat procesní odchylky od správního řádu a přednost před správním řádem má tedy speciální úprava, je v řízení o přestupcích správní řád právním předpisem subsidiárním (podpůrným) a zákon o přestupcích, právním předpisem speciálním.

---

¹¹ Srov. ČERVENÝ, Z. ŠLAUF, V. TAUBER, M. *Přestupkové právo*. Praha : Linde. 2009. s. 28.

¹² Srov. ČERVENÝ, Z. ŠLAUF, V. TAUBER, M. *Přestupkové právo*. Praha : Linde. 2009. s. 13.

Tedy, není-li v přestupkovém zákoně nebo jiném zvláštním zákoně stanoveno jinak, pak se na řízení o přestupcích vztahují předpisy správního řádu. Například účastníky řízení upravuje správní řád obecněji, než přestupkový zákon, který je upravuje taxativně, kdy za účastníka řízení považuje pouze obviněného z přestupku, poškozeného při projednávání náhrady majetkové škody, vlastníka věci zabrané a navrhovatele ve věci návrhových přestupků.¹³

1.3 Zásady správního řízení o přestupcích

U přestupkového řízení je velmi důležité dodržovat zásady správního řízení, které vyjadřují určité povinnosti správních orgánů. Jedná se o všechny zásady obecného správního řízení, *někdy modifikované přestupkovým zákonem a současně platné u přestupkového řízení podle zvláštních zákonů.*¹⁴ Vzhledem k tomu, že těchto zásad je nesčetně, v této části uvedu pouze ty nejzákladnější.

Zásada rovnosti postavení účastníků řízení

*„Dotčené osoby mají při uplatňování svých procesních práv rovné postavení. Správní orgán postupuje vůči dotčeným osobám nestranně a vyžaduje od všech plnění jejich procesních povinností stejnou měrou.“*¹⁵

V tomto smyslu lze hovořit o **tzv. procesní spravedlnosti**, která v sobě zahrnuje zvláštní okruh problémů týkající se formy právního řízení a vymezení postavení zúčastněných subjektů.

V rámci moderního práva a soudnictví by mělo rozhodnutí učiněné v mezích zákona obsahovat tzv. minimální výměru spravedlnosti. To znamená jistou předvídatelnost rozhodnutí a v souvislosti s ním požadavek „rozhodovat ve stejných případech stejně a v nestejných odlišně“. „Právní norma zavazuje orgány soudní a veřejné moci, aby byly nezávislé a hodnotily lidské chování podle

---

¹³ Srov. ČERNÝ, J. HORZINKOVÁ, E. KUČEROVÁ, H. *Přestupkové řízení*. Praha : Linde. 2009. s. 28.

¹⁴ Tamtéž.

¹⁵ Tamtéž. s. 32.

rovného měřítka.¹⁶

Zásada oficiality

„Přestupky se projednávají z úřední povinnosti. Je v obecném zájmu, aby takto správní orgán postupoval. Výjimkou jsou přestupky, které se projednávají jen na návrh.“¹⁷

Zásada in dubio pro reo

„Vyjadřuje skutečnost, že při přestupkovém řízení se pochybnosti o spáchaném skutku vykládají ve prospěch obviněného. Pokud nelze např. nepochybně prokázat, že obviněný byl v kritické době na místě spáchaného přestupku, nutno přijmout závěr, že tam v určité době nebyl.“¹⁸

Tuto myšlenku lze nalézt již u **Adam Swifta**, který ve své knize uvádí: *„Představme si, že by někdo mohl mnoha lidem způsobit velkou radost tím, že by zabil nevinného člověka. (Předpokládejme, že by radost těchto lidí pramenila z jejich mylného přesvědčení o vině onoho dotyčného.) Většina z nás cítí, že zabít tohoto člověka by bylo nesprávné, neboť nejdůležitější je nejednat s lidmi nespravedlivě. Něco podobného se skrývá v myšlence, že lepší je osvobodit vinného nežli nespravedlivě potrestat nevinného. Z tohoto pohledu vytváří spravedlnost jakýsi tlak na to, co činíme.“¹⁹*

Zásada presumpce nevinny

Dokud podezřelá osoba, potažmo obviněná, není uznána vinnou, hledí na ní správní orgány jako by byla nevinna.

---

¹⁶ KUBŮ, L. HUNGR, P. OSINA, P. *Teorie práva*. Praha : Linde. 2007. s. 269.

¹⁷ ČERNÝ, J. HORZINKOVÁ, E. KUČEROVÁ, H. *Přestupkové řízení*. Praha : Linde. 2009. s. 32.

¹⁸ Tamtéž. s. 33.

¹⁹ SWIFT, A. *Politická filosofie*. Praha : Portál. 2005. ISBN 80-7178-859-7. s. 20.

„Občan je obviněný z přestupku, jakmile správní orgán učinil vůči němu první procesní úkon. Na takového občana se hledí, jako by byl nevinen, pokud jeho vina nebyla vyslovena pravomocným rozhodnutím.“²⁰

Zásada obhajoby

„Obviněný z přestupku má nezadatelné právo vyjádřit se ke všem věcem, které se mu kladou za vinu. Má právo uplatňovat skutečnosti a navrhnout důkazy na svou obhajobu. Správní orgán proto dá obviněnému možnost, aby se vyjádřil před vydáním rozhodnutí k podkladům a zajištěním a případně navrhnul ještě další doplnění.“²¹

Právo na obhajobu je zakotveno již v Listině základních práv a svobod.²²

1.4 Příslušnost k projednávání přestupků

Příslušnost k projednání přestupků je upravena v ust. § 52 až § 55 přestupkového zákona. Uvádí, který správní orgán může ten který konkrétní přestupek projednávat. Příslušnost rozdělujeme na věcnou, místní a funkční.

Věcná příslušnost určuje, jaký druh a který stupeň správního orgánu je příslušný k projednávání přestupku v 1. instanci. K projednávání přestupku jsou věcně příslušné a) obecní úřady a zvláštní orgány obcí, b) jiné správní orgány, stanoví-li tak zvláštní zákon.²³

„K projednání přestupku je místně příslušný správní orgán, v jehož územním obvodu byl přestupek spáchán (ust. § 55 odst. 1 přestupkového zákona). Místně příslušný správní orgán může k usnadnění projednání přestupku nebo z jiného důležitého důvodu postoupit věc i bez souhlasu účastníků řízení

---

²⁰ ČERVENÝ, Z. ŠLAUF, V. TAUBER, M. *Přestupkové právo*. Praha : Linde. Praha. 2009. s. 157.

²¹ ČERNÝ, J. HORZINKOVÁ, E. KUČEROVÁ, H. *Přestupkové řízení*. Praha : Linde. 2009. s. 33.

²² Čl. 40, *Hlava pátá – práva na soudní a jinou právní ochranu*, Usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku ČR.

²³ Ustanovení § 52 přestupkového zákona.

jinému věcně příslušnému správnímu orgánu, v jehož územním obvodu se pachatel zdržuje nebo pracuje (ust. § 55 odst. 3 přestupkového zákona).“²⁴

Funkční příslušnost určují vnitřní směrnice jednotlivých orgánů, organizační řády a rozhodnutí vedoucích pracovníků správního orgánu. Příkladem toho může být interní předpis Magistrátu města Liberec, který stanoví, jaký konkrétní odbor a oddělení tohoto magistrátu bude projednávat určité přestupky.²⁵

1.5 Přestupkové řízení

Než správní orgán přistoupí k samotnému přestupkovému řízení, probíhá tzv. přípravné řízení. V tomto řízení je třeba zjistit, zda jsou splněny všechny podmínky pro zahájení řízení. Správní orgán se po nastudování spisového materiálu nejprve rozhoduje, zda-li věc může postoupit, nebo odložit. Zjistí-li, že ve věci není příslušným, věc bezodkladně postoupí orgánu příslušnému dle ust. § 12 správního řádu. Zjistí-li, že ve spisu jsou skutečnosti nasvědčující, že jde o trestný čin, věc postoupí příslušnému státnímu zástupci dle ust. § 71 písm. a) přestupkového zákona. Dle ust. § 71 písm. b) téhož zákona postoupí příslušným orgánům přestupek, jehož se dopustil např. policista, voják, nebo hasič. Stejně, dle ust. § 71 písm. d) přestupkového zákona, postoupí jednání poslance, senátora, nebo soudce, pokud taková osoba o toto postoupení požádá. Místně příslušný správní orgán může též spis postoupit jinému správnímu orgánu, v jehož území se pachatel přestupku zdržuje nebo pracuje a dojde-li tím k usnadnění projednání přestupku. Odkládání přestupků upravuje ust. § 66 přestupkového zákona, které obsahuje důvody, pro něž lze přestupek odložit, aniž by příslušný správní orgán zahajoval řízení. Mezi tyto důvody patří např. nezletilost pachatele, jeho duševní porucha, jeho imunita, očekávaný trest v trestním řízení, nebo například

---

²⁴ Srov. ČERVENÝ, Z. ŠLAUF, V. TAUBER, M. *Přestupkové právo*. Praha : Linde. 2009. s. 139.

²⁵ Poznatky interpretované v této části jsem získala na základě konzultací s Mgr. Pavlem Žaludem, vedoucím oddělení přestupků Magistrátu města Liberec.

zánik odpovědnosti za přešupek (tzv. prekluze), která obecně nastává po roce od spáchání přešupku.

Pakliže správni orgán věc nepostoupí, nebo neodloží, rozhodne se, jakým způsobem přešupek vyřídí. Pokud se bude jednat o jednodušší věc, může jí správni orgán vyřešit v tzv. zkráceném řízení, tedy buď v řízení blokovém, nebo příkazním. Obě tato řízení jsou pro svoji administrativní nenáročnost a rychlost vyřešení přešupku mezi přešupkovými orgány na obcích velmi oblíbená a je pravda, že také nejméně zatěžují i samotné účastníky řízení a svědky. V blokovém řízení lze uložit obecně pokutu do výše 1.000,- Kč, pokud přešupkový, nebo jiný zákon neumožňuje uložit pokutu vyšší. Pokutové bloky jsou dvojího druhu: na místě zaplacené (když pachatel má hotovost na to, aby jí uhradil na místě) a na místě nezaplacené (pokutu musí pachatel uhradit do 15-ti dnů od jejího uložení). Proti této pokutě neexistuje řádný opravný prostředek. Blokovaná pokuta nesmí být uložena u přešupků, které lze projednat jen na návrh. V příkazním řízení je možno uložit sankci do 4.000,- Kč a lze se proti němu bránit řádným opravným prostředkem, který se nazývá odpor. Podal-li obviněný tento odpor, příslušný správni orgán pokračuje v řízení a to zpravidla nařizením ústního jednání ve věci. V příkazním řízení nelze projednat návrhové přešupky, ani náhradu škody.

V případě, že se jedná o složitější přešupek, nebo je ústní jednání nařizeno přímo ze zákona (např. návrhové přešupky, nebo přešupky u kterých se rozhoduje o nároku na náhradu škody) nařídí správni orgán ústní jednání ve věci, ke kterému předvolá obviněného, popřípadě další účastníky řízení a svědky. Výsledkem tohoto jednání je rozhodnutí správniho orgánu o vině obviněného, nebo o zastavení řízení ve věci, proti kterému může obviněný, či další účastníci řízení, podat řádný opravný prostředek, který se nazývá odvolání. O tomto odvolání pak rozhoduje tzv. druhoinstanční orgán, zpravidla příslušný odbor krajského úřadu, pod který projednávající obecní úřad spadá. Rozhodnutí krajského úřadu je konečné a nelze proti němu použít řádné opravné prostředky, ale pouze takzvané mimořádné opravné prostředky, tedy přezkum rozhodnutí (pro nezákonnost), nebo obnovu řízení (při zjištění nových důkazů).

Sankce, které může správní orgán obviněnému z přestupku uložit, upravuje přestupkový zákon v ust. § 11 odst. 1, tedy napomenutí, pokutu, zákaz činnosti (např. zákaz řízení motorových vozidel), nebo propadnutí věci. Správní orgán může uložit i ochranná opatření, tedy omezující opatření (např. zákaz vstupu na fotbalový stadion), nebo zabrání věci (na rozdíl od propadnutí věci se zabrání týká věci, která náleží pachateli, kterého nelze za přestupek stíhat, nebo mu nenáleží zcela).

Správní orgán musí také zjistit, nerozhoduje-li o přestupku mladistvého, tedy osoby mezi 15. až 18. rokem věku. V takovém případě totiž může mladistvému uložit pokutu pouze v polovině možné částky, nejvýše však do 2.000,- Kč. V blokovém řízení může být mladistvému obecně uložena sankce maximálně 500,- Kč (až do 1.000,- Kč mu může být uložena pokuta pouze v případě, že přestupkový, nebo jiný zákon umožňuje v blokovém řízení uložit sankci vyšší než 1.000,- Kč). V příkazním řízení nesmí být řešen přestupek mladistvého vůbec. V případě ústního jednání o přestupku mladistvého je příslušný správní orgán povinen vyrozumět o tomto jednání i zákonného zástupce mladistvého (zpravidla tedy jeho rodiče) a orgán vykonávající sociálně právní ochranu dětí, kdy oba tyto subjekty mají zároveň právo podat ve prospěch mladistvého také odvolání proti rozhodnutí o jeho přestupku.²⁶

1.6 Návrhové přestupky

Řízení o přestupcích se obvykle zahajuje z úřední povinnosti, kdy podnětem pro zahájení řízení může být pouze fakt, že se správní orgán dozvěděl o podezření ze spáchání přestupku, což se nejčastěji stává buď prostřednictvím oznámení o přestupku postoupených správnímu orgánu orgány městské, či státní policie, nebo jinými správními orgány, popřípadě oznámeními občanů přímo správnímu orgánu. Výjimku tvoří takzvané návrhové

---

²⁶ Srov. ČERNÝ, J. HORZINKOVÁ, E. KUČEROVÁ, H. *Přestupkové řízení*. Praha : Linde. Praha. 2009. s. 47 – s. 226.

přestupky, které jsou uvedeny v ust. § 68 přestupkového zákona, u nichž správní orgán zahajuje řízení až na základě podaného návrhu. Tato skutečnost znamená v přestupkovém zákoně průlom do jinak platné zásady oficiality pro zahajování řízení o přestupku.

Návrhovými „delikty“ dle přestupkového zákona jsou:

- přestupky urážky na cti spáchané kterýmkoliv občanem dle ust. § 49 odst. 1 písm. a),
- přestupky proti občanskému soužití (hrubé jednání, schválnosti, ublížení na zdraví aj.) dle ust. § 49 odst. 1 písm. b), c) spáchané mezi osobami blízkými,
- přestupky majetkové (krádež, podvod, zpronevěra aj.) dle ust. § 50 písm. b), c) a d) spáchané mezi osobami blízkými,
- přestupky dle ust. § 22 odst. 1 písm. h) - „*Zákonem č. 215/2007 Sb. bylo doplněno, že mezi přestupky, jež se projednávají jen na návrh postižené osoby, se zařazují také případy ublížení na zdraví způsobené dopravní nehodou*“.²⁷

Návrh na projednání přestupku musí mít všechny náležitosti uvedené v ust. § 68 odst. 2 přestupkového zákona. Musí být v něm tedy uvedeno, kdo je osobou postiženou, koho návrhovač označuje za pachatele a kde, kdy a jakým způsobem měl být přestupek spáchán. Pouhé oznámení přestupku policií většinou náležitosti návrhu nespĺňuje.

Návrh může postižená osoba učinit buď vlastním podáním, nebo jej může sepsat za pomoci správního orgánu na připravený tiskopis (vzor uvádím v **příloze č. I**). Velmi důležité je při tomto poučit osobu postiženou o tom, že bude-li řízení, zahájené na její návrh, zastaveno dle přestupkového zákona § 76 odst. 1:

- písm. a) – skutek, o němž se vede řízení, se nestal nebo není přestupkem,
- písm. b) - skutek nespáchal obviněný z přestupku,

---

²⁷ ČERVENÝ, Z. ŠLAUF, V. TAUBER, M. *Přestupkové právo*. Praha : Linde. 2009. s. 151.

písm. c) - spáchání skutku, o němž se vede řízení, nebylo obviněnému z přestupku prokázáno,

písm. j) - navrhovatel vzal svůj návrh na zahájení řízení zpět, nebo se ač řádně a včas předvolán, k ústnímu jednání bez náležité omluvy nebo bez náležitého důvodu nedostavil,

bude jí správním orgánem dle ust. § 79 odst. 1 přestupkového zákona uložena povinnost uhradit náklady řízení. Tyto jsou stanoveny paušální částkou ve výši 1.000,- Kč, dle vyhlášky ministerstva vnitra č. 231/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Což je velký rozdíl od přestupků projednávaných z úřední povinnosti, neboť ty statut navrhovatele neznají a při jejich zastavení tuto povinnost oznamovatel přestupku nemá.

Pokud návrh na projednání přestupku nepodá osoba postižená přestupkem, může jej podat její zákonný zástupce nebo opatrovník. *Zákonný zástupce je určen buď přímo zákonem (rodiče jako zástupce nezletilých dětí) nebo rozhodnutím soudu nebo správního orgánu (opatrovník). Osoba oprávněná k podání návrhu je navrhovatelem a má v řízení postavení účastníka řízení. Není tedy jen pouhým svědkem.*²⁸

Pro podání návrhu je stanovena přestupkovým zákonem v ust. § 68 odst. 2 lhůta tři měsíce ode dne, kdy se navrhovatel dozvěděl o přestupku, nebo o postoupení věci orgánem činným v trestním řízení. Tato lhůta je lhůtou zákonnou a proto nemůže být správním orgánem prodloužena. Nepodá-li osoba postižená v této lhůtě návrh na projednání přestupku, správní orgán dle instrukce Ministerstva vnitra, ze dne 25. 5. 1992, o spisové službě, č.j.: VSC/-793/92, na došlém oznámení pouze vyznačí, že návrh nebyl ve stanovené lhůtě podán a spis se založí.²⁹ Ve skutečnosti to znamená, že pokud postižená osoba (potenciální navrhovatel) neprojeví zájem na projednání přestupu, věc se neprojedná a „odloží“ se.

---

²⁸ ČERNÝ, J. HORZINKOVÁ, E. KUČEROVÁ, H. *Přestupkové řízení*. Praha : Linde. 2009. s. 142.

²⁹ HROMÁDKOVÁ, Z. *Metodika - odkládání návrhových přestupků*. Praha. Ministerstvo vnitra. 29. 3. 2000.

Návrhové přestupky se dále odlišují od přestupků projednávaných z úřední povinnosti tím, že přestupky projednávané na návrh lze vyřídit jen v ústním jednání a použití blokového a příkazního řízení je u nich vyloučeno. Režim projednávání těchto přestupků popisují ve schématu v **příloze č. II.**

Práva a povinnosti navrhovatele jsou ve srovnání s obviněným z přestupku z části omezená. Klást při ústním jednání slyšeným svědkům otázky může pouze obviněný (*čl. 6 odst. 3 písm. d) Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a svobod; vyhlášena pod č. 209/1992 Sb.*). Obviněný se může proti rozhodnutí o přestupku odvolat v plném rozsahu, zatímco navrhovatel má toto právo jen proti té části rozhodnutí, která se týká viny obviněného, povinnosti navrhovatele hradit náklady řízení a zastavení řízení.³⁰ Jaká jsou konkrétní práva a povinnosti účastníků přestupkového řízení, uvádím v **příloze č. III.**

2 PŘESTUPKY VYKAZUJÍCÍ NĚKTERÉ ZNAKY JEVU DOMÁCIHO NÁSILÍ

Přestupkový zákon platný v ČR neobsahuje speciální ustanovení, které by postihovalo pachatele deliktu charakteru domácího násilí. Vzhledem k této skutečnosti je takovéto protiprávní jednání posuzováno jako jednotlivé přestupky. Mezi přestupky vykazující některé znaky jevu domácího násilí se zařazují přestupky proti občanskému soužití. Jedná se o následující ustanovení přestupkového zákona:

§ 49 odst. 1 písm. a) – „*Přestupku se dopustí ten, kdo jinému z nedbalosti ublíží na cti tím, že ho urazí nebo vydá v posměch.*“³¹

Urazit někoho na cti lze nejen slovním nebo písemným výrokem (projevem), ale i jiným skutkem (např. posunkem, vyobrazením, i fyzickým napadením, nedojde-li k ublížení na zdraví). Podmínkou je, že výrok nebo jiný

---

³⁰ Srov. ČERNÝ, J. HORZINKOVÁ, E. KUČEROVÁ, H. *Přestupkové řízení*. Praha : Linde. 2009. s. 145.

³¹ Ust. 49 odst. 1 písm. a) přestupkového zákona.

skutek je urážlivý nebo zesměšňující a pachatel přestupku o této skutečnosti věděl („nikdo se nemůže dopustit urážky, pokud neví, že urážku páchá“), že jím bylo jinému ublíženo na cti. Zavinění pachatele zahrnuje jak určitý výrok (jiný skutek), tak jeho důsledek (ublížení na cti), byť z nedbalosti. Proto výrok (jiný skutek) sám o sobě k naplnění znaků přestupku nepostačuje. Již proto ne, že v určitém místě, skupině obyvatel nebo situaci může být výrok urážlivý, resp. zesměšňující a v jiných situacích nikoliv.³²

§ 49 odst. 1 písm. c) – „*Přestupku se dopustí ten, kdo úmyslně naruší občanské soužití vyhrožováním újmou na zdraví, drobným ublížením na zdraví, nepravdivým obviněním z přestupku, schválnostmi nebo jiným hrubým jednáním.*“³³

V případě přestupku drobného ublížení na zdraví se posuzuje stupeň nebezpečnosti pro společnost. Oproti trestnému činu úmyslného ublížení na zdraví, kde je stupeň nebezpečnosti pro společnost vyšší než nepatrný, je u přestupku tento stupeň nepatrný, a jde-li o mladistvého tak malý. Dělicí hranice mezi přestupkem a trestným činem není však zákonem určena pevným a objektivním kritériem. Tato skutečnost je stanovena soudní judikaturou. Ta vychází z toho, že ublížení na zdraví je trestným činem, pokud dojde k takové poruše zdraví, která postiženému znesnadňuje „*obvyklý způsob života nebo výkon jeho obvyklé činnosti nebo která má jiný nepříznivý vliv na jeho život a ne pouze na krátkou dobu.*“ Soudní praxe hovoří o době okolo sedmi dnů. V případě pochybností, zda se jedná o přestupek nebo trestný čin, se může obrátit správní orgán na příslušného státního zástupce a požádat ho o posouzení.

Přestupku schválností se dopustí ten, kdo úmyslně naruší občanské soužití svými skutky spočívajícími v hrubých, zřejmých a neoprávněných zásazích do pokojného života jiného. Pokud dojde ke spáchání přestupku, kdy pachatel úmyslně naruší občanské soužití jiným jednáním než jednáním uvedeným v dikci zákona – tj. vyhrožováním újmou na zdraví, drobným ublížením na zdraví,

---

³² Srov. ČERVENÝ, Z. ŠLAUF, V. TAUBER, M. *Přestupkové právo*. Praha : Linde. 2009. s. 123.

³³ Ust. 49 odst. 1 písm. c) přestupkového zákona.

nepravdivým obviněním z přestupku, schválnostmi, dopouští se přestupku hrubého jednání, který není zákonem blíže specifikovaný.³⁴

§ 49 odst. 1 písm. e) - „*Přestupku se dopustí ten, kdo působí jinému újmu pro jeho příslušnost k národnostní menšině nebo pro jeho etnický původ, pro jeho rasu, barvu pleti, pohlaví, sexuální orientaci, jazyk, víru nebo náboženství, pro jeho politické nebo jiné smýšlení, členství nebo činnost v politických stranách nebo politických hnutích, odborových organizacích nebo jiných sdruženích, pro jeho sociální původ, majetek, rod, zdravotní stav anebo pro jeho stav manželský nebo rodinný.*“³⁵

Přestupkový zákon tímto ustanovením chrání společenský zájem vyjádřený v čl. 3 Listiny základních práv a svobod, podle něhož se základní práva a svobody zaručují všem bez rozdílu. Způsobená újma může mít různé formy – poškození pověsti, újma na právech, na cti, v rodinném životě, v pracovním prostředí apod.³⁶

Dalším důležitým vodítkem při kvalifikaci přestupků vykazující některé znaky jevu domácího násilí je skutečnost, že výše uvedené přestupky byly spáchány mezi osobami blízkými.³⁷

2.1 Domácí násilí

*„Domácí násilí je fyzické, psychické anebo sexuální násilí mezi blízkými osobami, ke kterému dochází opakovaně v jejich soukromí a tím skrytě mimo kontrolu veřejnosti, intenzita násilných incidentů se stupňuje a vede ke ztrátě schopností včas tyto incidenty zastavit a efektivně vyřešit narušený vztah.“*³⁸

³⁴ Srov. ČERVENÝ, Z. ŠLAUF, V. TAUBER, M. *Přestupkové právo*. Praha : Linde. 2009. s. 124.

³⁵ Ust. 49 odst. 1 písm. e) přestupkového zákona.

³⁶ Srov. ČERVENÝ, Z. ŠLAUF, V. TAUBER, M. *Přestupkové právo*. Praha : Linde. 2009. s. 127.

³⁷ GJURIČOVÁ, J. *Upravený návrh pokynů pro vyplňování statistických listů řízení o přestupcích*. Praha. Ministerstvo vnitra. 1. 12. 2009. s. 1.

³⁸ EXPERTNÍ SKUPINA ALIANCE PROTI DOMÁCÍMU NÁSILÍ. *Domácí násilí – Základní informace*. [online]. Praha: Bílý kruh bezpečí, 2007, poslední aktualizace 19. 3. 2010 [cit. 2010-03-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.domacinasil.cz/cz/redakce/domaci-nasili/r69>>.

Typickým znakem domácího násilí je postupné stupňování násilného jednání, které zpočátku ohrožuje lidskou důstojnost, poté zdraví a v konečné fázi i samotný život. Růst intenzity násilí může být pozvolný a nenápadný. V některých případech nemusí však dojít ani k fyzickému násilí a ohrožené osoby mohou být atakovány jinými formami násilí (psychické, sociální, ekonomické). Co všechno může být považováno za projev domácího násilí, vysvětlují v následující podkapitole.³⁹

2.1.1 Projevy domácího násilí

„Stačilo, aby si stoupl přede mě a pravou ruku položil na přezku od pásku. Nic víc, nic míň. A já jsem udělala, co chtěl, protože jsem věděla, že když ho neposlechnu, pásek si sundá a zbijе mě. Udělal to před tím už tolikrát, že jsem věděla, že by to udělal znovu.“⁴⁰

- psychické násilí: ponižování, urážení, znevažování, obviňování, zákazy, zastrašování, vyhrožování, vydírání, hrubé chování, ničení vlastnictví ohrožené osoby, citové vydírání, přivazování, ubližování jiným v přítomnosti ohrožené osoby,
- sociální násilí: nepřiměřená kontrola činnosti a kontaktů ohrožené osoby mimo vztah, izolace od příbuzných a přátel – zákaz přijímat návštěvy, omezování osobní svobody,
- ekonomické násilí: omezování přístupu k penězům a kontrola nad příjmy a výdaji ohrožené osoby, neposkytování prostředků na společnou domácnost atd.

---

³⁹ Srov. ŠEDIVÁ, M. et al. *Metodický rámec interdisciplinární spolupráce na místní úrovni při řešení případů domácího násilí*. Praha : Bílý kruh bezpečí. Praha. 2007. s. 34.

⁴⁰ CONWAYOVÁ, L. H. *Domácí násilí. Příručka pro potenciální oběti*. Praha : Albatros. 2007. s. 21.

- fyzické násilí: strkání, bytí otevřenou rukou, pěstí, škrčení, tahání za vlasy, kopání, smýkání po zemi,
- specifické formy násilí: přikládání žhavých předmětů k tělu, mučení za použití předmětů,
- násilí s cílem ohroženou osobu likvidovat: bití vyšší intenzity a do životně důležitých částí těla, intenzivní útoky za použití nástroje (bodné, řezné, sečné či střelné zbraně),
- sexuální násilí: znásilnění, nucení k nedobrovolným sexuálním praktikám atd.⁴¹

2.1.2 Cyklus domácího násilí

Domácí násilí se obvykle odehrává v cyklech, a proto je pro oběť těžké vztah s agresorem ukončit. Epizoda násilí je zpravidla následována tzv. obdobím pokání. Agresor svých činů lituje a slibuje, že se změní a násilného chování se již nedopustí. Snaží se oběť přesvědčit, že v budoucnosti bude všechno jiné, a prosí o odpuštění. Pokud to postižená osoba akceptuje a zůstane s ním, následuje tzv. období líbánek, vztah je opět úžasný a všechno se zdá být na dobré cestě.

Někdy po fázi omlouvání (tzv. pokání) přichází ještě etapa svalování viny na druhé. Násilníci se snaží přenést odpovědnost za své činy na něco nebo někoho jiného. Používají formulace typu: „Provokovala mě.“ „Byl jsem opilý, nebyla to vlastně moje chyba.“

Po čase se však začne napětí opět stupňovat, vyvrcholí dalším násilným incidentem a cyklus se opakuje.

Tento cyklus domácího násilí je pouze orientační, u některých se může opakovat i víckrát denně, u jiných naopak mohou některé fáze zcela chybět.⁴²

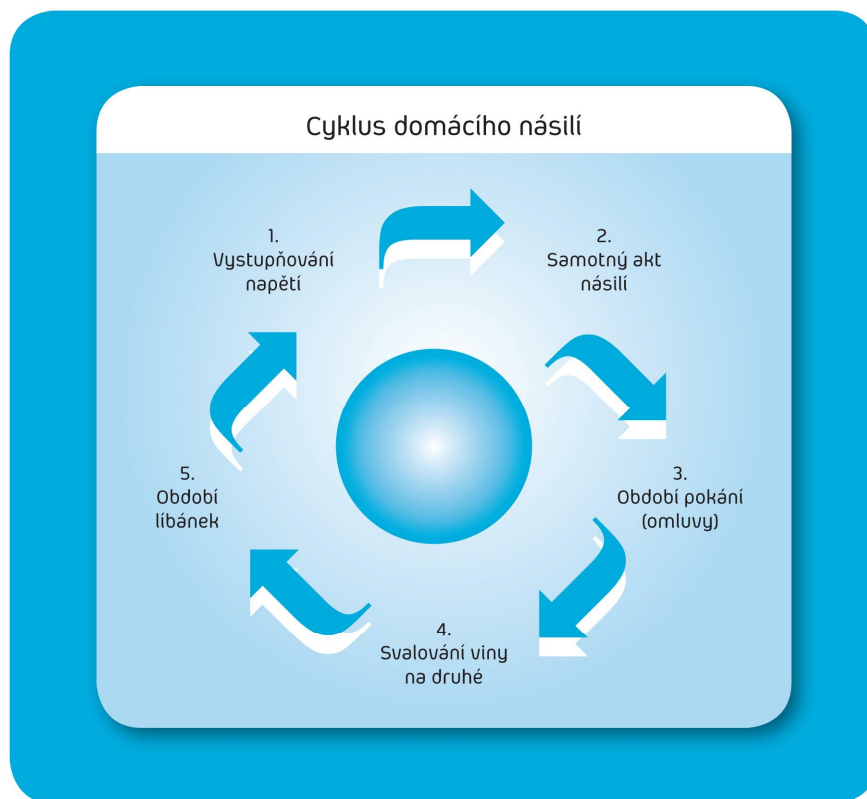
⁴¹ Srov. ŠEDIVÁ, M. et. al. *Metodický rámec interdisciplinární spolupráce na místní úrovni při řešení případů domácího násilí*. Praha : Bílý kruh bezpečí. 2007. s. 34.

⁴² CONWAYOVÁ, L. H. *Domácí násilí. Příručka pro potenciální oběti*. Praha : Albatros. 2007. ISBN 978-80-00-01550-7. s. 61.

Pro zjednodušení výše uvedeného jsem níže sestavila grafické znázornění daného procesu v grafu č. 1.

Graf č. 1: Cyklus domácího násilí

Zdroj: Vlastní zpracování.

2.1.3 Pomoc obětem domácího násilí

„Násilí mezi blízkými není normální. Nikdo není povinen trpět. Nikdo nemá právo jiného týrat psychicky či fyzicky. Není se za co stydět, vina je na straně násilné osoby. Nepomůže nechávat si své pocity pro sebe.“⁴³

⁴³ EXPERTNÍ SKUPINA ALIANCE PROTI DOMÁCÍMU NÁSILÍ. *Domácí násilí*. [online]. Praha: Bílý kruh bezpečí, 2007, poslední aktualizace 19. 3. 2010 [cit. 2010-03-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.domacinasili.cz>>.

S domácím násilím je velice obtížné se vypořádat bez cizí pomoci, o to více, je-li blízké okolí oběti ovlivňováno řadou mýtů a pověr.

Mýty znesnadňující pomoc obětem násilí:

- K agresivním výpadům dochází v souvislosti s požitím alkoholu či drog.
- Oběti násilí pocházejí z rodin, kde bylo násilí problémem. Nyní si zvolily životního partnera, který svým jednáním zapadá do vzorce násilného chování, který přejaly doma od rodičů.
- Bití se musí oběti zamlouvat, jinak by toho člověka přece opustila.
- Násilí v rodinách je problém, který se týká pouze nejchudších vrstev společnosti, národnostních menšin či lidí s nedostatečným vzděláním.
- Oběť si o reakci říká, nebo si ji přímo zaslouží, násilí je zde jako odvěta.
- Oběť i pachatele je možné poznat na první pohled.⁴⁴

Dalším znesnadňujícím aspektem pomoci obětem DN je jejich uvažování ve smyslu:

- Popírání existence DN („žádný takový problém není“).
- Popírání závažnosti DN („problém existuje, ale není příliš závažný“).
- Popírání řešitelnosti DN („s tímto problémem se nedá nic dělat“).⁴⁵

Domácí násilí zasahuje do života oběti v mnoha oblastech. Pro úspěšné řešení daného jevu je proto nezbytná součinnost několika institucí a organizací, které by měly své postupy koordinovat v zájmu zajištění bezpečnosti oběti. Spolupracujícími institucemi by měly být zejména: Policie ČR, OSPOD, specializované poradny pro oběti domácího násilí (na tyto odkazují v **příloze č. IV**), intervenční centra, soudy, státní zastupitelství a zdravotníci.

---

⁴⁴ *Je pravda, že... ?* [online]. Praha : Rosa, 2007, [cit. 2010-03-24]. Dostupné z WWW: <<http://www.stopnasili.cz/zeny/je-pravda-ze.html>>.

⁴⁵ *Mýty o domácím násilí.* [online]. Praha : Rosa, [cit. 2010-03-24]. Dostupné z WWW: <<http://www.rosa-os.cz/domaci-nasili/myty-o-domacim-nasili/>>.

Prvním krokem, jak reagovat na domácího násilí, může být telefonát na některou z linek důvěry (např. Dona linka 251 511 313, Bílý kruh bezpečí 257 317 110 – nepřetržitě), která oběť vyslechne a nabídne možnosti řešení. V případě akutního nebezpečí je však nutné přivolat pomoc záchranné lékařské služby (tísňové volání 155) nebo Policie ČR (tísňové volání 158).

Orgány policie představují jakousi bránu, kterou obvykle vystupuje živý případ domácího násilí ze soukromí bytu na veřejnost. Povinností policie je v první řadě zajistit bezpečí oběti, stíhat pachatele nebo ho předat k jiným procedurám. Policisté jsou také kompetentní k vykázání násilníka z obydlí oběti.

Klíčovou rolí v systému řešení domácího násilí by však měly mít intervenční centra. *Jejich úkolem je poskytnout fundovanou sociální, psychologickou a právní pomoc konkrétním osobám, které jsou ohroženy domácím násilím. Kromě toho mají intervenční centra plnit i informační a koordinační (a metodické) úkoly ve vztazích mezi relevantními institucemi, které se s daným fenoménem setkávají (OSPOD, Policie ČR, zdravotnické zařízení, azylové domy, přestupkové orgány aj.). Ačkoliv jsou intervenční centra součástí systému, který počíná intervencí státu policejním vykázáním (policie předává příslušné údaje intervenčnímu centru), může se ohrožená osoba i kdokoliv jiný obrátit na dané centrum se žádostí o pomoc přímo.*⁴⁶

„Nikdo, kdo nenahlédl do vnitřního uspořádání rodiny, nemůže říci, jaké těžkosti prožívá každý její člen. (Jane Austinová)“⁴⁷

---

⁴⁶ CONWAYOVÁ, L. H. *Domácí násilí. Příručka pro potenciální oběti*. Praha : Albatros. 2007. s. 89.

⁴⁷ SOCHA, Z. *Domácí násilí jako sociální problém okresu Tábor*. České Budějovice. 2003. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Zdravotně sociální fakulta. Vedoucí práce J. Kříž.

3 METODIKA VÝZKUMU

3.1 Operativní definice

V této kapitole se budu věnovat výkladu několika pojmů, které se budou prolínat výzkumnou částí mé práce a to z důvodu, abych čtenářům umožnila lepší vhled do dané problematiky.

Obec s rozšířenou působností

Obecní úřady obcí s rozšířenou působností (tzv. obcí III. stupně) jsou mezičlánkem přenesené působnosti státní správy mezi krajskými úřady a obecními úřady. Obecní úřady obcí s rozšířenou působností mají oproti ostatním obecním úřadům některé oblasti působnosti navíc, a to nejen pro svůj vlastní, základní správní obvod, ale zpravidla i pro další obce v okolí.⁴⁸

Osoba blízká

Pro účely přestupkového řízení se osobou blízkou stejně jako v ust. § 89 odst. 8 trestního zákona rozumí: „příbuzný v pokolení přímém, osvojitel, osvojenec, sourozenec a manžel, partner; jiné osoby v poměru rodinném nebo obdobném se pokládají za osoby sobě navzájem blízké jen tehdy, kdyby újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá právem pocítovala jako újmu vlastní.“⁴⁹ Půjde zejména o druha a družku, osoby sešvagřené, osoby žijící nebo vychované ve společné domácnosti, případně i o snoubence.⁵⁰

---

⁴⁸ Srov. *Ust. § 66 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)*. Počítačový program právních informací CODEXIS®, Atlas consulting spol. s r. o., copyright 1997 – 2009, podle stavu k 15. 8. 2009.

⁴⁹ *Ust. § 68 odst. 4 z. č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.*

⁵⁰ ČERNÝ, J. HORZINKOVÁ, E. KUČEROVÁ, H. *Přestupkové řízení*. Praha : Linde. 2009. s. 141.

Domácí násilí v praxi přestupkového řízení

V policejní praxi při vykázaní násilné osoby ze společného obydlí nebo při přestupkovém řízení se mezi případy domácího násilí (dále jen DN) zahrnují ty, které splňují tyto čtyři základní kritéria (vymezená Bílým kruhem bezpečí, o.s. v projektu Hráz v roce 2006):

- DN je opakované, dlouhodobé (na pokračování);
- DN je eskalující (co do intenzity se stále stupňuje a zkracují se intervaly mezi akty);
- k DN dochází mezi osobami blízkými, které mají jasně vymezené role (osoba ohrožená, osoba násilná);
- místo, kde k násilí dochází, je mimo společenskou kontrolu, tedy v soukromí (společné obydlí, chata, auto apod.).

Všechny tyto znaky musí být při posuzování situace, zda-li jde o domácí násilí, přítomny. Domácí násilí nezahrnuje pouze násilí manželské/partnerské, ale i násilí mezigenerační nebo mezi jinými dospělými osobami (sourozenci, příbuznými). Taktéž do něj nelze zařadit tzv. „italskou domácnost“, střídání rolí nebo rovné role při vzájemném napadání. Nejde o jednorázový incident, byť by naplňoval skutkovou podstatu některého přestupku či trestného činu. Domácí násilí nemusí dosahovat společenské nebezpečnosti trestného činu. V prvních fázích se jedná o lidskou důstojnost, o ohrožení zdraví. Násilí však může vygradovat i do situace, kdy dochází k ohrožení samotného života oběti. Přestupkové řízení, stejně jako policejní vykázaní, má plnit preventivní funkci.⁵¹

Postižená osoba (oběť)

V policejní praxi se pro oběť jakéhokoliv deliktu používá označení „poškozený“. Trestní právo tak nerozlišuje, zda osoba utrpěla újmu majetkovou či újmu na zdraví. Oproti tomu přestupkový zákon operuje s termínem „poškozený“ výhradně tehdy, kdy správní orgán projednává náhradu majetkové

---

⁵¹ Srov. GJURIČOVÁ, J. *Upravený návrh pokynů pro vyplňování statistických listů řízení o přestupcích*. Praha. Ministerstvo vnitra. 1. 12. 2009. s. 1.

škody způsobené přestupkem.⁵² V ostatních případech, u přestupků proti občanskému soužití, používá označení „postižená osoba“.⁵³

Pachatel (agresor)

Pachatel je osoba, která spáchala nějaký přestupek (v trestním právu přečin a zločin).⁵⁴ Jedná se o tzv. subjekt⁵⁵ přestupku.

Podezřelý/Obviněný

V prvním stádiu přestupkového řízení (tzv. přípravné řízení) správní orgán zkoumá zákonné podmínky pro zavedení přestupkového řízení. Správní orgán tak prošetřuje každý podnět, který odůvodňuje podezření ze spáchání přestupku. V této fázi se hovoří o osobě podezřelé z přestupku.⁵⁶ „*Obviněným z přestupku se stává osoba podezřelá z přestupku poté, co proti ní učinil správní orgán první procesní úkon. Ten je ve valné většině případů spojován s oznámením správního orgánu o zahájení řízení účastníkům řízení, a to buď doručením oznámení nebo ústním prohlášením.*“⁵⁷

Občanské soužití

Pojem občanského soužití není zákonem přesně definován, jeho obsah se však odvozuje od samotného ust. § 49 přestupkového zákona, který vymezuje přestupky proti občanskému soužití. Lze jej obecně vymezit jako souhrn pravidel chování, jejichž zachování – nad rámec právních norem – je podle obecného

---

⁵² Srov. ČERNÝ, J. HORZINKOVÁ, E. KUČEROVÁ, H. *Přestupkové řízení*. Praha : Linde. 2009. s. 685.

⁵³ Vycházím z rozhovoru s Mgr. Pavlem Žaludem, vedoucím oddělení přestupků Magistrátu města Liberec, který čerpá z patnáctileté praxe v oblasti přestupkového a trestního práva.

⁵⁴ Srov. HOUBOVÁ, D. a kol. *Psychologie pro právníky*. Plzeň : Aleš Čeněk. 2008. s. 182.

⁵⁵ Srov. HAVRÁNEK, J. a kol. *Teorie práva*. Plzeň : Aleš Čeněk. 2008. s. 390.

⁵⁶ Srov. ČERNÝ, J. HORZINKOVÁ, E. KUČEROVÁ, H. *Přestupkové řízení*. Praha : Linde. 2009. s. 47.

⁵⁷ Tamtéž. s. 93.

názoru a přesvědčení nutnou podmínkou klidného a spořádaného soužití občanů v daném místě, čase a situaci.

3.2 Cíle výzkumu

Cílem mého výzkumu je zpracovat analýzu návrhových přestupků v obcích s rozšířenou působností Libereckého kraje za rok 2009, které vykazují některé znaky jevu domácího násilí.

Další dílčí cíle:

- Zjistit četnost případů, které by se daly kvalifikovat jako přestupky mající znaky domácího násilí.
- Zjistit, kdo se z členů rodiny nejčastěji stává obětí přestupku mající znaky domácího násilí.
- Zjistit informovanost postižených osob o návrhových přestupcích ze strany Policie ČR či Městské policie.
- Zjistit do jaké míry jsou postižené osoby správním orgánem informovány o jiných možnostech pomoci.
- Zjistit postup správního orgánu v případech, kdy v rodinách postižených osob žijí děti.
- Vymezit problematické aspekty návrhových přestupků.

3.3 Charakteristika výzkumné metody

„Kvalitativní výzkum si docela dobře vystačí s malým počtem respondentů. Jeho ambicí není zobecnit své výsledky na populaci, ale popsat danou

*problematiku na základě tohoto vzorku. Kvalitativní výzkum tak slouží jako „šipka“, která nám říká, jakým směrem se dále vydat. Měřítkem pak v tomto přístupu není velikost vzorku, ale jeho kvalita. V takovém případě pak lze postupovat podle pravidla „pokud již další respondent nepřinese novou informaci, pak je můj vzorek dostatečný“.*⁵⁸

Vzhledem k charakteru výzkumného cíle jsem využívala k získání potřebných informací tzv. kvalitativní metodu sociálního výzkumu, která je založená především na metodách pozorování, rozhovoru a analýze dat dokumentů. S ohledem na komplexnost zpracování zvoleného tématu jsem ve své práci použila (podpůrně) také prvky kvantitativní metody a to zejména u statistického zpracování přestupků.

Oproti kvantitativnímu výzkumu, který odpovídá na definované hypotézy, kvalitativní metoda nevchází do výzkumu s žádnými předpoklady, ale snaží se najít odpověď na to, co pro respondenty daná problematika znamená. Výsledkem kvalitativního výzkumu by pak mělo být porozumění zkoumanému problému v celé jeho šíři.

Ve své práci jsem využívala níže uvedené metody.

3.3.1 Anketa

Vzhledem k malému počtu skupiny respondentů jsem u většiny z nich použila tzv. průzkum názorů dotazem (anketu). Přestože výsledky z ankety nelze pokládat za reprezentativní, pro svou zajímavost odpovědi umožňují kvalitativní zkoumání. Anketu jsem rozeslala elektronicky 22 respondentům. Před jejím rozesláním jsem vždy nejdříve kontaktovala telefonicky vedoucí jednotlivých přestupkových oddělení, které jsem o svém výzkumu informovala a krátce

---

⁵⁸ *Kdy zvolit kvantitativní výzkum a kdy kvalitativní?* [online]. poslední aktualizace 5. 6. 2009. [cit. 2010-02-28]. Dostupné z WWW: <<http://www.zavinac.cz/blog1.php/2009/06/05/5-6-2009-kdy-zvolit-kvantitativni-vyzkum>>.

vysvětlila anketní otázky, kterých bylo 8. Z celkového počtu oslovených mi 4 respondenti anketu nevyplnili.

V následující tabulce č. 1 uvádím základní statistické údaje o respondentech, kteří mi poskytli součinnost při vyplňování ankety. Respondenty jsem volila především s ohledem na jejich praktické zkušenosti s projednáváním přestupků.

Tabulka č. 1: Věk a vzdělání respondentů dle pohlaví

Věk	Muži			Ženy		
	Vzdělání					
	SŠ	VOŠ	VŠ	SŠ	VOŠ	VŠ
18 – 25	—	—	—	1	—	—
26 – 35	—	1	—	2	1	1
36 – 45	—	—	1	2	—	1
46 – 55	3	—	—	2	—	1
56 – 65	2	—	—	—	—	—

Z celkového počtu 18 respondentů poskytlo součinnost s anketním průzkumem 7 mužů, kdy pouze dva z nich měli vysokoškolský titul a vyšší odborné vzdělání, a zbývajících 5 mužů mělo pouze středoškolské vzdělání (tito byli starší 46 let). Anketního průzkumu se dále účastnilo 11 žen, z nichž 3 absolvovaly vysokou školu, jedna vyšší odbornou školu a 7 žen střední školu.

3.3.2 Analýza dokumentů

Tuto výzkumnou metodu jsem si zvolila s ohledem na její charakteristickou pestrost, kterou jiné metody mohou postrádat a díky které lze získat rozmanité množství informací a statistických dat.⁵⁹ V podstatě lze tuto

⁵⁹ HENDL, J. *Úvod do kvalitativního výzkumu*. Praha : Karolinum, 1997. ISBN 80-7184-549-9.

metodu chápat jako analýzu jakéhokoliv materiálu, který je zdrojem informací relevantních cílům výzkumu.⁶⁰

Ve své práci jsem se zaměřila zejména na tyto listinné dokumenty: rejstříky přestupků, spisovou dokumentaci přestupků, organizační řády měst a jiné veřejně dostupné úřední listiny obce či kraje.

3.3.3 Rozhovor

Základní metodou sběru dat v empirickém výzkumu je dotazování zahrnující různé typy rozhovorů a dotazníků. V rámci kvalitativních metod se využívá nejčastěji nestrukturovaného dotazování, jež dává prostor pro otevřené otázky. Výhodou tohoto rozhovoru je větší volnost, která umožňuje respondentovi vyjevit své zcela subjektivní pohledy a názory, a lze v něm přezkoušet, zda respondent otázkám porozuměl.

Nyní uvádím charakter rozhovoru u výzkumných souborů:

1. zaměstnanci přestupkového oddělení Magistrátu města Liberec: hloubkové rozhovory polo-strukturované a nestrukturované; neformálního konverzační rozhovory,
2. zaměstnanci Krajského úřadu Libereckého kraje: polo-strukturovaný rozhovor a rozhovor pomocí návodu.⁶¹
3. ostatní zaměstnanci zkoumaných správních orgánů: telefonní rozhovor.

3.3.4 Kvalifikovaný odhad

Ve své práci jsem dále využívala jako alternativní zdroj dat metodu kvalitativního odhadu, která je relativně hojně užívanou metodou prakticky

---

⁶⁰ MIOVSKÝ, M. Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu. Praha : Grada. 2006. s. 98.

⁶¹ Srov. HENDL, J. *Úvod do kvalitativního výzkumu*. Praha : Karolinum, 1997. s. 76.

ve všech aplikačních oblastech. „Tato metoda je principiálně postavena na předpokladu, že člověk, který přichází s určitým fenoménem (který nás výzkumně zajímá) do pravidelného a intenzivního kontaktu, má o tomto fenoménu dobrou představu podpořenou právě svojí zkušeností. Tuto svojí zkušenost a znalost je schopen vyjádřit tak, aby to bylo využitelné pro výzkumné účely. V podstatě se tak tento expert stává prostředníkem mezi výzkumníkem a zkoumaným fenoménem, který je např. obtížně dostupný nebo se vyskytuje pouze velmi zřídka a za velmi specifických podmínek. Samozřejmě, že sám fakt, že se jedná o zprostředkovanou zkušenost, má svá významná metodologická omezení (z hlediska kontroly validity).“⁶²

3.4 Časový harmonogram

Výzkum jsem realizovala v období od 1. 7. 2009 do 15. 3. 2010. Statistické zpracování přestupků bylo zpracováno za rok 2009.

3.5 Charakteristika výzkumného souboru

S ohledem na povahu výzkumného cíle jsem se zaměřila na okruh kompetentních osob, které se nejrůznějším způsobem zabývají projednáváním přestupků, ať už v první instanci správního řízení, nebo v rámci odvolacího řízení Krajského úřadu Libereckého kraje. Součástí výzkumného souboru byli tedy zaměstnanci správních orgánů obcí s rozšířenou působností v Libereckém kraji, kteří vedou přestupkovou agendu, v níž evidují přestupky proti občanskému soužití vykazující některé znaky jevu domácího násilí. Jednalo se o tyto obce: Nový Bor, Česká Lípa, Liberec, Frýdlant, Jablonec nad Nisou, Turnov, Železný Brod, Tanvald, Semily a Jilemnice. Zaměstnanci krajského úřadu mi poskytli

---

⁶² MIOVSKÝ, M. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha : Grada Publishing. 2006. s. 187.

písemné podklady pro zpracování statistického přehledu návrhových přestupků ve zkoumaných obcích za rok 2009.

Během realizace výzkumu jsem oslovila celkem 25 osob rozdílné věkové kategorie a s rozdílnou dobou praxe, přičemž spolupráci se mi podařilo navázat pouze s 21 respondenty.

Kromě výše uvedeného výzkumného souboru jsem se opírala také o vlastní profesní zkušenosti s návrhovými přestupky, zejména pak o zkušenosti svého nadřízeného, vedoucího přestupkového oddělení Magistrátu města Liberec, který se touto problematikou zabývá již 15 let.

3.6 Charakteristika výzkumných lokalit

Dříve než přistoupím k samotné interpretaci návrhových přestupků, zaměřím se na obecnou charakteristiku obcí, ve kterých výzkum probíhal a na to, jakým způsobem jsou v nich zajištěny přestupkové agendy.

Liberecký kraj se skládá z deseti obcí s rozšířenou působností (schéma správních obvodů uvádím v **příloze č. V**). Níže uvádím jejich přehled, základní statistické údaje a způsob spravování přestupkových agend.

3.6.1 Statutární město Liberec

Správní obvod města Liberec je svou rozlohou 578,30 km² druhým největším obvodem a hustotou obyvatelstva 240 km² je po městě Jablonec nad Nisou druhým nejlidnatějším obvodem Libereckého kraje.⁶³

Statutární město Liberec se rozkládá na ploše 106,10 km² mezi Ještědsko-kozákovským hřbetem a Jizerskými horami, na jehož území je přihlášeno

---

⁶³ *Charakteristika správního obvodu obce s rozšířenou působností Liberec.* [online]. poslední aktualizace 13. 01. 2010. [cit. 2010-01-24]. Dostupné z WWW: <http://www.liberec.czso.cz/xl/redakce.nsf/i/charakteristika_spravniho_obvodu_lb>.

k trvalému pobytu 105 077 obyvatel.⁶⁴ Katastrální území města se člení na 33 městských čtvrtí, kdy 32 z nich je spravováno libereckým magistrátem a jedna je samosprávným městským obvodem (Vratislavice nad Nisou). Orgánem výkonu veřejné správy v příslušném správním obvodu je tedy Magistrát města Liberec, v jehož čele stojí tajemník JUDr. Marek Řeháček, který je za plnění svých úkolů odpovědný primátorovi Ing. Jiřímu Kittnerovi, radě a zastupitelstvu města.⁶⁵

Přestupková agenda správního orgánu v Liberci

Přestupkové oddělení správního odboru zajišťuje přestupkové řízení v rozšířené působnosti a pro další obce na základě veřejnoprávních smluv. Zabývá se především problematikou přestupků, kterých se dopouštějí fyzické osoby. Nejčastěji řešené delikty jsou přestupky proti majetku (zejména drobné krádeže) a přestupky proti občanskému soužití (hrubé jednání a ublížení na zdraví). Ve sporných případech přestupkové oddělení spolupracuje se Státním zastupitelstvím v Liberci, a to především při posouzení, zda se v konkrétním případě jedná o podezření z přestupku či trestného činu. Na žádost Policie ČR nebo soudů sděluje, zda s konkrétní osobou bylo v minulosti vedeno přestupkové řízení či nikoli (vypracovává zprávy o pověsti dle ust. § 8 trestního řádu na žádost soudů a policie ČR). Zpracovává stanoviska k žádostem o udělení státního občanství ČR. Vede správní řízení dle ustanovení § 5 občanského zákoníku, jde-li o řešení zřejmých zásahů do posledního pokojného stavu. V neposlední řadě řeší stížnosti občanů na tomto úseku.⁶⁶

V průměru má toto přestupkové oddělení oznámeno 1300 přestupků ročně, kdy na jejich zpracování se podílejí tři úředníci. V roce 2009 evidovalo přestupkové oddělení celkem 147 přestupků s prvky domácího násilí. 116 přestupků bylo oznámeno orgánem policie a zbývajících 31 přestupků oznámili samotní postižení. Ve 143 případech byla postiženou osobou žena, ve 4 případech

---

⁶⁴ *Obec s rozšířenou působností: Liberec*. [online]. poslední aktualizace 19. 03. 2010. [cit. 2010-03-29]. Dostupné z WWW: < <http://aplikace.mvcr.cz/adresa/l/liber/index.html> >.

⁶⁵ *Statutární město Liberec*. [online]. Liberec: © 2009 [cit. 2010-03-29]. Dostupné z WWW: < www.liberec.cz >.

⁶⁶ *Organizační řád Magistrátu města Liberec*. Směrnice Rady města Liberec č. 1/2009, 1. 12. 2009, cit. 31.1.2010, s. 41.

muž. Nejčastěji se pachatelé dopouštěli přestupku dle ust. § 49/1/c), kdy ve 32 případech došlo k přestupkům s verbálním napadením a 65 případech k přestupkům s fyzickým napadením.⁶⁷

3.6.2 Jablonec nad Nisou

Správní obvod obce s rozšířenou působností Jablonec nad Nisou je se svou rozlohou 142 km² druhým nejmenším obvodem Libereckého kraje. Hustotou osídlení 382,60 obyvatel na km² se však zařadil na první místo jako nejlidnatější obvod v kraji. Sídelní strukturu správního obvodu tvoří 9 obcí a města Jablonec nad Nisou a Rychnov u Jablonce nad Nisou.⁶⁸

Samotné město Jablonec nad Nisou se rozkládá na 31,38 km² a na jeho území žije celkem 45 254 obyvatel. Navenek město reprezentuje starosta Mgr. Petr Tulppa, který stojí v čele Městského úřadu.⁶⁹

Přestupková agenda správního orgánu v Jablonci nad Nisou

Přestupkovou agendu jako přenesenou působnost státní správy zde vykonává oddělení přestupků správního odboru.⁷⁰ Nejčastěji oznamovanými přestupky v tomto správním obvodu jsou přestupky proti občanskému soužití (např. hrubé jednání), proti majetku a proti pořádku ve státní správě (zejména porušování nočního klidu). Vydává na požádání jiných orgánů (policie ČR, soudy) posudky, zda se občan dopustil přestupku.

V roce 2009 bylo na oddělení přestupků oznámeno 492 přestupků, na jejichž zpracování se podíleli dva referenti. V průměru je na toto oddělení oznámeno 500 přestupků ročně. V roce 2009 evidovalo přestupkové oddělení

---

⁶⁷ Vlastní výzkum.

⁶⁸ *Charakteristika správního obvodu obce s rozšířenou působností Jablonec nad Nisou*. [online]. poslední aktualizace 13. 01. 2010. [cit. 2010-01-24]. Dostupné z WWW: <http://www.liberec.czso.cz/xl/redakce.nsf/i/charakteristika_spravniho_obvodu_jb>.

⁶⁹ *Město Jablonec nad Nisou*. [online]. Jablonec nad Nisou: © 2010 [cit. 2010-03-29]. Dostupné z WWW: <<http://www.mestojablonec.cz>>.

⁷⁰ Tamtéž.

celkem 55 přestupků s prvky domácího násilí. 31 přestupků bylo oznámeno orgánem policie a zbývajících 24 přestupků oznámili samotní postižení. Ve 40 případech byla postiženou osobou žena, v 8 případech muž, ve 3 případech byl postižený rodič, prarodič a v 1 případě dítě. Nejčastěji se pachatelé dopouštěli přestupku dle ust. § 49/1/c), kdy v 18 případech došlo k přestupkům s verbálním napadením a 35 případech k přestupkům s fyzickým napadením.⁷¹

3.6.3 Česká Lípa

Správní obvod Česká Lípa je svou rozlohou 872 km² největším obvodem Libereckého kraje, na jehož území má svou působnost 41 obcí, kdy z toho 8 z nich má status města.⁷²

Okresní město Česká Lípa zahrnuje 14 místních částí o celkové rozloze 63,24 km², v němž žije 38 181 obyvatel. Starostkou tohoto města je Hana Moudrá a tajemníkem Městského úřadu Ing. Jan Hladonik.⁷³

Přestupková agenda správního orgánu v České Lípě

Přestupkové oddělení správního odboru města Česká Lípa zajišťuje přestupkové řízení v rozšířené působnosti a pro další obce na základě veřejnoprávních smluv. V rámci přestupkového zákona řeší také přestupky fyzických osob v souvislosti s porušením obecné závazné vyhlášky města. Vydává na požádání jiných orgánů i občanů posudky, zda se občan dopustil přestupku. Spolupůsobí na požádání soudu, notáře, policie při domovních prohlídkách, soupisu majetku a na pečetění bytu. Vede agendu o právu shromažďovacím a také agendu trestu obecně prospěšných prací. Tento odbor má

---

⁷¹ Vlastní výzkum.

⁷² *Charakteristika správního obvodu obce s rozšířenou působností Česká Lípa*. [online]. poslední aktualizace 13. 01. 2010. [cit. 2010-01-24]. Dostupné z WWW: <http://www.liberec.czso.cz/xl/redakce.nsf/i/charakteristika_spravniho_obvodu_cl>.

⁷³ *Město Česká Lípa* [online]. Česká Lípa: © 2005 [cit. 2010-03-29]. Dostupné z WWW: <<http://www.mucl.cz/>>.

na starosti také správní řízení dle ustanovení § 5 občanského zákoníku, které vede přímo vedoucí odboru.

V průměru je na toto oddělení oznámeno 1100 přestupků ročně. V roce 2009 evidovalo přestupkové oddělení pouze 9 přestupků s prvky domácího násilí. 7 přestupků bylo oznámeno orgánem policie a 2 přestupky byly postoupeny orgánu činnému v trestním řízení. Ve 3 případech byla postiženou osobou žena, ve zbývajících přestupcích postiženou osobu referenti daného oddělení do statistik neuvedli. Pouze ve 3 případech se pachatelé dopustili přestupku dle ust. § 49/1/c), kdy v 1 případě došlo k přestupku s verbálním napadením a ve 2 případech k přestupkům s fyzickým napadením.⁷⁴

3.6.4 Nový Bor

Správní obvod dané obce s rozšířenou působností se rozprostírá na území 201 km² a je tak čtvrtým nejmenším správním obvodem Libereckého kraje. Hustotou zalidnění 131,8 obyvatel na 1 km² obsadil ve srovnání s ostatními správními obvody čtvrté místo. Sídlní strukturu tvoří 16 obcí, z nichž tři mají status města - Cvikov, Kamenický Šenov a Nový Bor.⁷⁵

Město Nový Bor zahrnuje 5 místních částí o celkové rozloze 19,45 km², kde žije 12 215 obyvatel⁷⁶. Orgánem výkonu veřejné správy v příslušném správním obvodu je Městský úřad Nový Bor, který tvoří starosta Jindřich Mareš, místostarostové, tajemník Mgr. Josef Chýle a další zaměstnanci města zařazení do městského úřadu.⁷⁷

---

⁷⁴ Vlastní výzkum.

⁷⁵ *Charakteristika správního obvodu obce s rozšířenou působností Nový Bor*. [online]. poslední aktualizace 13. 01. 2010. [cit. 2010-01-24]. Dostupné z WWW: <http://www.liberec.cz/so/cz/xl/redakce.nsf/i/charakteristika_spravniho_obvodu_nb>.

⁷⁶ *Nový Bor*. [online]. Praha : ČSÚ. © 2010 [cit. 2010-03-29]. Dostupné z WWW: <<http://www.liberec.cz/so/cz/xl/redakce.nsf/i/0107003119>>.

⁷⁷ *Tajemník*. [online]. poslední aktualizace 02. 03. 2010. [cit. 2010-03-29]. Dostupné z WWW: <<http://www.novy-bor.cz/mestsky-urad/odbory/tajemnik/utvar-tajemnika.html>>.

Přestupková agenda správního orgánu v Novém Boru

Přestupkovou agendu jako přenesenou působnost státní správy zde vykonává správní odbor. Tento odbor řeší zejména přestupky na úseku veřejného pořádku, proti občanskému soužití a proti majetku pro správní obvod Nového Boru, kdy tuto činnost vykonával taktéž do 31. 12. 2007 na základě veřejnoprávních smluv i pro obce Svojkov a Skalice u České Lípy. Přestupková agenda byla převzata od komise pro projednávání přestupků. Dále správní odbor řeší přestupky proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu, přestupky na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi ve vztahu k dopravě, přestupky proti pořádku ve státní správě a na úseku všeobecné vnitřní správy (státní symboly, zbraně a střelivo) pro dalších 16 obcí.

Pro potřeby trestního a soudního řízení podává zprávy o občanech a sděluje, zda s konkrétní osobou bylo v minulosti vedeno přestupkové řízení či nikoli.⁷⁸

V průměru má tento odbor oznámeno 120 až 150 přestupků ročně, kdy na jejich zpracování se podílejí dva úředníci. V roce 2009 evidovalo pracoviště přestupků celkem 17 přestupků s prvky domácího násilí. 3 přestupky byly oznámeny postiženými osobami a zbývajících 14 přestupků oznámila třetí osoba odlišná od přestupce (např. osoba právnická). Ve 12 případech byla postiženou osobou žena, ve 3 případech muž, a zbývajících dvě postižené osoby byli rodič a dítě. Pachatelé se dopouštěli přestupku dle ust. § 49/1/c), kdy v 5 případech se jednalo o přestupek s verbálním napadením a ve 12 případech přestupek s fyzickým napadením.⁷⁹

3.6.5 Frýdlant

Správní obvod města Frýdlant je svou rozlohou 349 km² třetím největším, avšak nejméně zalidněným správním obvodem Libereckého kraje. Na území

---

⁷⁸ *Struktura správního odboru*. poslední aktualizace 02. 03. 2010. [cit. 2010-03-29]. Dostupné z WWW: <<http://www.novy-bor.cz/mestsky-urad/odbory/spravni-odbor/2007-02-26.html>>.

⁷⁹ Vlastní výzkum.

tohoto obvodu se nachází 18 obcí, z toho čtyři se statutem města (Frýdlant, Hejnice, Nové Město pod Smrkem a Raspenava). Samotné město Frýdlant zahrnuje 3 místní části o celkové rozloze 3 161,7 ha, v němž žije přibližně 7 471 obyvatel.⁸⁰

Orgánem výkonu veřejné správy v příslušném správním obvodu je Městský úřad Frýdlant, v jehož čele stojí tajemnice úřadu Ing. Veronika Bubeníčková, kdy tato je nadřízená všem pracovníkům městského úřadu a plní funkci statutárního orgánu zaměstnavatele ve věcech pracovně-právních. Navenek město reprezentuje starosta Ing. Dan Ramzer.⁸¹

Přestupková agenda správního orgánu ve Frýdlantu

Přestupkovou agendu zajišťuje odbor kanceláře úřadu, kdy přestupkové řízení má na starosti jedna úřednice. Ve své působnosti má přestupky proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku. Na žádost Policie ČR nebo soudů sděluje, zda s konkrétní osobou bylo v minulosti vedeno přestupkové řízení či nikoli (vypracovává zprávy o pověsti dle ust. § 8 trestního řádu).

Do roku 2007 mělo toto oddělení oznamováno ročně přibližně 200 přestupků, v roce 2008 došlo k mírnému zvýšení na 250 přestupků a v roce 2009 to bylo již 332 přestupků. V roce 2009 bylo zahájeno řízení ve věci návrhových přestupků ve 2 případech (oznámeny orgánem policie), kdy oba tyto přestupky byly ukončeny pravomocným rozhodnutím, jímž byl obviněný uznán vinným. V obou dvou případech se jednalo o přestupek dle ust. § 49/1/c) s fyzickým napadením, kdy postiženou osobou byla žena.⁸²

---

⁸⁰ *Charakteristika správního obvodu obce s rozšířenou působností Frýdlant*. [online]. poslední aktualizace 13. 01. 2010. [cit. 2010-01-24]. Dostupné z WWW: <http://www.liberec.czso.cz/xl/redakce.nsf/i/spravni_obvod_fr>.

⁸¹ *Městský úřad Frýdlant* [online]. Frýdlant © 2006 [cit. 2010-03-29]. Dostupné z WWW: <<http://www.mesto-frydlant.cz/cs/mestsky-urad/>>.

⁸² Vlastní výzkum.

3.6.6 Jilemnice

Správní obvod města Jilemnice se rozprostírá na 279 km² a představuje tak 8,8 % celkové výměry kraje. Horský a podhorský ráz krajiny ovlivňuje zalidnění tohoto území, kdy svou hustotou obyvatel (81 osob na 1 km²) je druhým nejméně zalidněným obvodem v rámci správních obvodů Libereckého kraje.

Město Jilemnice se rozkládá na 13,86 km² a na jeho území dnes žije přibližně 6 000 obyvatel.⁸³ Sídlní strukturu správního obvodu tvoří 3 obce. Navenek město reprezentuje starosta Mgr. Vladimír Richter. Tajemníkem Městského úřadu je Ing. Petr Faistauer, který zajišťuje obslužné činnosti pro vedení města (sekretariát) i pro ostatní odbory městského úřadu (oddělení informatiky, personální a mzdy, centrální spisovna). Součástí odboru vedení úřadu je také krizové řízení.⁸⁴

Přestupková agenda správního orgánu v Jilemnici

Přestupková agenda je součástí správního odboru, který vykonává státní správu na úseku přestupků a správních deliktů, matrik, evidence obyvatel, občanských průkazů a cestovních dokladů. Dále provádí vidimaci a legalizaci, plní úkoly na úseku voleb, referenda, sčítání obyvatel a to ve správním obvodu obce s rozšířenou působností Jilemnice. Vedoucí správního odboru je taktéž vedoucí přestupků, dále tuto agendu vykonávají další dva úředníci.

V průměru tento odbor přijímá 250 až 300 přestupku ročně. V roce 2009 byly oznámeny 4 přestupky s prvky domácího násilí (oznámeny orgánem policie), kdy ani v jednom případě nebylo zahájeno řízení. Všechny tyto případy byly oznámeny jako přestupky dle ust. § 49/1/c), kdy 2 přestupky byly s fyzickým

---

⁸³ *O městě*. [online]. poslední aktualizace 3. 1. 2010. [cit. 2010-03-01]. Dostupné z WWW: <<http://www.mestojilemnice.cz/cz/jilemnice/o-meste/>>.

⁸⁴ *Odbor vedení úřadu*. [online]. poslední aktualizace 3. 1. 2010. [cit. 2010-03-01]. Dostupné z WWW: <<http://www.mestojilemnice.cz/cz/infoserver/odbory-uradu/odbor-vedeni-uradu/>>.

napadením a 2 s verbálním napadením, přičemž postiženou osobou byla vždy žena.⁸⁵

3.6.7 Semily

Semily se rozkládají na ploše 16, 31 km² a jsou se svými 9 262 obyvateli nejmenším okresním městem v České republice. V rámci Libereckého kraje se správní obvod obce s rozšířenou působností Semily řadí svou výměrou 230 km² na šesté místo mezi všemi správními obvody a z celkové výměry kraje zaujímá 7,3 %. Tento obvod zahrnuje celkem 22 obcí, z toho 3 se statutem města. Ve správním obvodu Semily žilo ke konci roku 2008 celkem 26 498 obyvatel, což znamenalo 6,1 % z celkového počtu obyvatel Libereckého kraje.⁸⁶

Orgánem výkonu veřejné správy v příslušném správním obvodu je Městský úřad, který zajišťuje činnosti jak v oblasti samostatné tak i přenesené působnosti. Tvoří jej starosta Mgr. Jan Farský, místostarostové, tajemník a další pracovníci.⁸⁷

Přestupková agenda správního orgánu v Semilech

Přestupková agenda je součástí správního odboru. Tento odbor pojednává zejména přestupky na úseku veřejného pořádku, občanského soužití, proti majetku, a v neposlední řadě i na úseku zbraní a střeliva. Na žádost Policie ČR nebo soudů sděluje, zda s konkrétní osobou bylo v minulosti vedeno přestupkové řízení či nikoliv. Vedoucí správního odboru vede správní řízení dle ustanovení § 5 občanského zákoníku, jde-li o řešení zřejmých zásahů do posledního pokojného stavu. Řeší taktéž stížnosti občanů na tomto úseku.

---

⁸⁵ Vlastní výzkum.

⁸⁶ *Charakteristika správního obvodu obce s rozšířenou působností Semily*. [online]. poslední aktualizace 13. 01. 2010. [cit. 2010-01-24]. Dostupné z WWW: <http://www.liberec.cz/so/cz/xl/redakce.nsf/i/spravni_obvod_sm>.

⁸⁷ *Základní informace*. [online]. poslední aktualizace 23. 02. 2010. [cit. 2010-03-24]. Dostupné z WWW: <<http://www.semily.cz/radnice-a-mestsky-urad/mestsky-urad-semily/zakladni-informace.html>>.

V průměru má tento odbor oznámeno 200 přestupků ročně, kdy na jejich zpracování se podílejí dva úředníci (včetně vedoucí správního odboru). V roce 2009 evidovalo přestupkové oddělení celkem 36 přestupků s prvky domácího násilí, které byly oznámeny orgánem policie. Ve 22 případech byla postiženou osobou žena, v 6 případech muž, v 6 rodič (popř. prarodič) a ve 2 případech dítě. Ve všech případech se pachatelé dopustili přestupku dle ust. § 49/1/c), kdy v 18 případech došlo k přestupkům s verbálním napadením a 18 případech k přestupkům s fyzickým napadením. Ve 4 případech bylo zahájeno přestupkové řízení, kdy pouze ve 2 případech řízení skončilo pravomocným rozhodnutím, jímž byl obviněný uznán vinným.⁸⁸

3.6.8 Tanvald

Město Tanvald s téměř 7 tisíci obyvateli (6 792 obyvatel k 15. 1. 2010) zaujímá pozici přirozeného centra spádové oblasti. Do správního obvodu tohoto města patří obce: Albrechtice v Jizerských horách, Desná, Harrachov, Jiřetín pod Bukovou, Kořenov, Plavy, Smržovka, Tanvald, Velké Hamry a Zlatá Olejnice dohromady s 22 tisíci obyvateli a 191 km². Z výčtu výše uvedených obcí mají pouze čtyři statut města (Desná, Tanvald, Velké Hamry, Harrachov). Orgánem výkonu veřejné správy v příslušném správním obvodu je Městský úřad Tanvald, v jehož čele stojí tajemník Richard Seidel. Navenek město reprezentuje starosta Petr Polák.⁸⁹

Přestupková agenda správního orgánu v Tanvaldu

Přestupkovou agendu vykonává jeden úředník zařazený do správního odboru Městského úřadu Tanvald. V průměru je ročně na tento odbor oznámeno 180 přestupků (vyjma přestupků dopravních). Stejně jako ostatní přestupková

⁸⁸ Vlastní výzkum.

⁸⁹ *Základní údaje o městě* [online]. Tanvald : © 2010 [cit. 2010-03-29]. Dostupné z WWW: <<http://www.tanvald.cz/pg.php?ID=61>>.

oddělení zpracovává tento odbor zprávy o pověsti dle ustanovení § 8 trestního řádu na základě žádostí soudů a policie ČR.

V roce 2009 správní odbor nepřijal žádný návrh na projednávání přestupku s prvky domácího násilí.⁹⁰

3.6.9 Turnov

Město Turnov se rozkládá na 2 273 ha, na jehož území dnes žije přibližně 14 600 obyvatel. Území se organizačně dělí na 5 katastrálních oblastí (Turnov, Daliměřice, Mašov u Turnova, Bukovina u Turnova a Malý Rohozec) a na 13 částí: Turnov (Nudvojovice připojeny), Daliměřice, Hrubý Rohozec, Kadeřavec, Mašov, Pelešany, Bukovina, Dolánky u Turnova, Kobylka, Loužek, Malý Rohozec, Mokřiny Vazovec.⁹¹

Sídelní struktura tohoto správního obvodu je zajímavá tím, že jako jediný v Libereckém kraji je tvořen obcemi ze tří okresů. Celkem má ve správním obvodu Turnov působnost 37 obcí, z toho 21 obcí z okresu Semily, 13 obcí z okresu Liberec a 3 obce z okresu Jablonec nad Nisou. Počtem obcí je tento správní obvod druhým největším obvodem po České Lípě, která má ve svém správním obvodu 41 obcí. Pouze dvě obce, Turnov a Rovensko pod Troskami, užívají statut města. Další zajímavostí je, že obyvatelé správního obvodu Turnov patří k nejstarším v Libereckém kraji.⁹²

Orgánem výkonu veřejné správy v příslušném správním obvodu je Městský úřad Turnov, který tvoří starostka PhDr. Hana Maierová, místostarostové, tajemník Ing. Miroslav Šmiraus a další pracovníci.⁹³

---

⁹⁰ Vlastní výzkum.

⁹¹ *Statistické údaje a čísla o Turnovu*. [online]. poslední aktualizace 4. 2. 2008. [cit. 2010-02-7]. Dostupné z WWW: <<http://www.turnov.cz/mesto-turnov/zakladni-informace-o-meste/>>.

⁹² *Charakteristika správního obvodu obce s rozšířenou působností Turnov*. [online]. poslední aktualizace 13. 01. 2010. [cit. 2010-01-24]. Dostupné z WWW: <http://www.liberec.czso.cz/xl/redakce.nsf/i/spravni_obvod_tu>.

⁹³ *Seznam odborů MěÚ Turnov*. [online]. poslední aktualizace 29. 2. 2008. [cit. 2010-03-29]. Dostupné z WWW: <<http://www.turnov.cz/mestsky-urad/odbory/seznam-odboru-meu-turnov.html/>>.

Přestupková agenda správního orgánu v Turnově

Odbor přestupkového řízení kompletně zpracovává přestupkovou agendu pro činnost zvláštního orgánu obce - Komise k projednávání přestupků města Turnov. Tato činnost je zajišťována na základě veřejnoprávních smluv s 35 obcemi. Na žádost Policie ČR nebo soudů sděluje, zda s konkrétní osobou bylo v minulosti vedeno přestupkové řízení či nikoliv. Eviduje přestupky a zajišťuje jejich archivaci. Kromě přestupkového řízení se snaží zaměstnanci odboru řešit osobní a rodinné problémy občanů, popř. sousedské spory, smírným způsobem, aniž by se tyto problémy řešily jako přestupky.⁹⁴

V roce 2009 byly oznámeny 3 přestupky s prvky domácího násilí (oznámeny orgánem policie), kdy ve všech případech bylo zahájeno řízení, ale pouze v 1 případě skončilo řízení pravomocným rozhodnutím, jímž byl obviněný uznán vinným. Všechny tyto případy byly oznámeny jako přestupek dle ust. § 49/1/c) s fyzickým napadením. Ve všech 3 případech byla obětí žena.⁹⁵

3.6.10 Železný Brod

„Železný Brod je nejmenším správním obvodem Libereckého kraje a při své rozloze 74 km² zaujímá pouze 2,3 % území kraje. Nejnižše položenou obcí obvodu je samotný Železný Brod (305 m n. m.), nejvýše pak leží obec Vlastiboř, která se nachází 680 m n.m.. Území správního obvodu tvoří 11 obcí, z nichž statut města má pouze Železný Brod, na jehož katastrálním území 22,5 km² žije celkem 6 500 obyvatel.“⁹⁶

---

⁹⁴ *Odbor přestupkového řízení.* [online]. poslední aktualizace 29. 2. 2008. [cit. 2010-02-7]. Dostupné z WWW: <<http://www.turnov.cz/mestsky-urad/odbory/>>.

⁹⁵ Vlastní výzkum.

⁹⁶ *Město Železný Brod.* [online]. poslední aktualizace není k dispozici. [cit. 2010-03-3]. Dostupné z WWW: <<http://www.zeleznybrod.cz/omeste/>>.

Tajemnicí Městského úřadu je Jarmila Fiedlerová, která plní úlohu zaměstnavatele všem pracovníkům jednotlivých odborů. Starostou města je Mgr. Václav Horáček.⁹⁷

Přestupková agenda správního orgánu v Železném Brodu

Přestupková agenda je součástí sekretariátu odboru vnitřních věcí, který vede evidenci přestupků a stížností. Pro účely projednávání přestupků zřídil starosta Komisi k projednávání přestupků města Železný Brod, jejímž předsedou je Darek Šmíd. Přestupky, které má komise ve své pravomoci projednávat jsou vymezeny v ust. § 55 odst. 1 přestupkového zákona, kdy se jedná zejména o přestupky proti pořádku ve státní správě územní samosprávě, přestupky proti veřejnému pořádku, přestupky proti občanskému soužití a přestupky proti majetku.⁹⁸

V průměru má tento odbor oznámeno 120 přestupků ročně, kdy jejich zpracování má na starosti jedna úřednice. V roce 2009 tento odbor evidoval 12 přestupků s prvky domácího násilí, které byly oznámeny orgánem policie. Ve 3 případech byl postiženou osobou muž a ve zbývajících případech žena. Ve všech případech se pachatelé dopustili přestupku dle § ust. 49/1/c), kdy v 2 případech došlo k přestupkům s verbálním napadením a v 10 případech k přestupkům s fyzickým napadením. Ve 4 případech bylo zahájeno přestupkové řízení, kdy pouze ve 2 případech řízení skončilo pravomocným rozhodnutím, jímž byl obviněný uznán vinným.⁹⁹

---

⁹⁷ *Kontakty* [online]. Železný Brod : [cit. 2010-03-29]. Dostupné z WWW: <<http://www.zeleznybrod.cz/obcan/kontakty/>>.

⁹⁸ HLAVÁČEK, V. Re: *Zřízení komise k projednávání přestupků města v Železném Brodě a jmenování členů komise*. [elektronická pošta]. Message to Pavla Procházková. 3. 2. 2010. [cit. 2010-02-15]. Osobní komunikace.

⁹⁹ Vlastní výzkum.

4 POPIS ZÍSKANÝCH VÝSLEDKŮ

4.1 Rozbor návrhových přestupků s prvky domácího násilí

S ohledem na charakter výzkumného cíle jsem sestavila následující tabulku č. 2, ve které uvádím přehled návrhových přestupků vykazující některé znaky jevu domácího násilí za všechny obce s rozšířenou působností Libereckého kraje.

Tabulka č. 2: Návrhové přestupky s prvky domácího násilí

Obce s rozšířenou působností		
Období, za které jsou statistické údaje vyplňovány: 1. 1. 2009 – 31. 12. 2009		
Celkový počet vyřizovaných přestupků	265	
Počet přestupků oznámených poškozenými	46	
Počet přestupků oznámených třetí osobou	11	
Počet přestupků oznámených orgánem policie	205	
Počet přestupků oznámených jiným orgánem	0	
Počet přestupků postoupených orgánu činnému v tr. řízení	3	
Celkový počet zahájených řízení	25	
a z toho: Počet zastavených řízení	11	
Počet odsuzujících rozhodnutí – pravomocných	14	
Počet přestupků § 49/1 písm. c)	219	
Počet přestupků s verbálním napadením	78	
Počet přestupků s fyzickým napadením	141	
Počet přestupků mezi manželi	116	5
Počet přestupků mezi bývalými manželi	8	0
Počet přestupků mezi druhem a družkou	63	4
Počet přestupků jiné osoby blízké	32	5
Počet přestupků poškozená žena	230	
Počet přestupků poškozený muž	24	
Počet přestupků poškozený rodič, prarodič	17	
Počet přestupků poškozené dítě	10	
Počet přestupků dítě v rodině	79	
Počet přestupků spáchaných ženou	17	
Počet přestupků spáchaných mužem	227	

Zdroj: VALÁŠEK, Z. Statistické údaje správních orgánů. Krajský úřad Libereckého kraje.

Celkový počet vyřizovaných přestupků proti občanskému soužití s právní kvalifikací podle ust. 49 odst. 1 písm. a), c) a e) přestupkového zákona byl ve zkoumaném období **265**. Tento údaj v sobě zahrnuje jak věci „napadlé“ v roce předchozím, tj. 2008, které nebyly pravomocně skončeny, ale i kauzy nově evidované v kalendářním roce 2009.

Nejvíce přestupků (205) bylo správním orgánům oznámeno orgánem policie, 46 přestupků oznámili samotní postižení a zbývající přestupky oznámila třetí osoba odlišná od přestupce (podezřelého). Tři přestupky byly postoupeny dle ust. § 71 písm. a) přestupkového zákona orgánu činnému v trestním řízení.

Z výše uvedené tabulky dále vyplývá, že z celkového počtu návrhových přestupků jich **240** bylo odloženo, neboť došlá oznámení neodůvodňovala zahájit řízení o přestupku. Statistiky vytvořené správními orgány však nerozlišují, zda byla věc odložena dle ust. § 66 odst. 3 písm. a) přestupkového zákona z důvodu, že oznámení neodůvodňovalo zahájit řízení o přestupku, kdy o přestupek vůbec nešlo, nebo byla věc odložena dle téhož ustanovení zákona z důvodu, že nebyl podán návrh na zahájení řízení o přestupku (v praxi se jedná o většinu případů).

Pouze ve **25** případech bylo správním orgánem zahájeno řízení o přestupku. Z toho lze vyvodit, že pouze 9,40 % postižených osob podalo návrh na projednávání přestupku. U těchto projednaných přestupků bylo 14 z nich ukončeno pravomocným rozhodnutím, ve kterém byl obviněný uznán vinným.

Z celkového počtu oznámených přestupků bylo **219** přestupků s právní kvalifikací dle ust. § 49/1 písm. c), kdy v **78** případech se jednalo o přestupek s verbálním napadením (přestupek vyhrožování újmou na zdraví a jiného hrubého jednání) a v **141** případech s fyzickým napadením (přestupek drobného ublížení na zdraví a přestupek hrubého jednání s fyzickým napadením). Z tohoto počtu přestupků jich bylo spácháno 116 mezi manželi, kdy 5 z nich bylo ukončeno pravomocným rozhodnutím o vině pachatele, 8 přestupků bylo spácháno mezi bývalými manželi, 63 mezi druhem a družkou, kdy 4 z nich byly ukončeny pravomocným rozhodnutím o vině obviněného. 32 přestupků bylo spácháno mezi jinými osobami blízkými (dle ust. § 68 odst. 4 přestupkového zákona),

z nichž 5 pachatelů bylo uznáno vinnými. Ve 46 případech se jednalo o spáchání přestupku urážky na cti s právní kvalifikací dle ust. § 49 odst. 1 písm. a). Nikdo ze správních orgánů ve svých statistikách neevidoval přestupek dle ust. § 49 odst. 1 písm. e).

V uvedených 227 případech byl podezřelým z přestupku muž (manžel nebo druh). Žena (manželka nebo družka) byla podezřelou z přestupku v 17 případech a ve zbylých případech byli podezřelí buď nezletilé děti či rodiče, popř. prarodiče. V několika případech došlo v přestupku k napadení dvou osob zároveň a to zejména k napadení matky a dítěte. Tento údaj není statisticky zpracován, avšak vyplynul z „kvalifikovaného odhadu“ respondentů. Nejčastěji postiženou osobou byla žena (**230**). Přestupkem byli postiženi také ve 24 případech muži, v 17 případech rodiče, popř. prarodiče a v 10 případech děti.

Z celkového počtu vyřizovaných přestupků bylo v **79** případech v rodině oběti nezletilé dítě. U tohoto čísla je obzvlášť důležité říci, že ačkoliv jsou ve většině případů děti v rodině, zvláště jde-li o manžele (a to i u incidentu přestupku), ze spisu vždy jejich přítomnost nemusí být patrná a správní orgán se o ní ani nemusí dozvědět (zvl. je-li věc odložena z důvodu nepodání návrhu).

4.2 Interpretace anketního průzkumu

V této kapitole jsem se věnovala následujícím dílčím cílům:

- Zjistit informovanost postižených osob o návrhových přestupcích ze strany Policie ČR či Městské policie.
- Zjistit do jaké míry jsou postižené osoby správním orgánem informovány o jiných možnostech pomoci.
- Zjistit postup správního orgánu v případech, kdy v rodinách postižených osob žijí děti.
- Vymezit problematiku návrhových přestupků.

Respondentům jsem položila celkem 8 otevřených otázek. První 3 otázky se nevztahovaly k žádnému z těchto cílů, měly pouze dokreslit danou problematiku a doplnit některé otázky další.

1. otázka: Zamýšlíte se někdy nad etickým rozměrem své práce (nad spravedlností rozhodnutí, zákonů; nad správností výkladu přestupkového zákona apod.)? Pokud ano, co vám tento rozměr přináší, popřípadě v čem vám pomáhá?

Přestupky proti občanskému soužití, zejména pak mezi osobami blízkými, jsou v přestupkovém zákoně nejcitlivějším okruhem přestupků, neboť se dotýkají lidské integrity. Právě v této oblasti se o to více setkáváme, vedle právních norem, taktéž s morálkou. Přestože správní orgán musí během přestupkového řízení postupovat výhradně v souladu se zákonem, často bývá zmítán taktéž etickou reflexí. Vzhledem k tomu, že správní orgán zastupuje vždy konkrétní pověřená úřední osoba, nelze s jistotou říci, do jaké míry tito jednotlivci přemýšlí nad etickým rozměrem svého rozhodování, potažmo své práce. Právě proto, jsem v úvodu všem respondentům položila otázku, zda se někdy zamýšlí nad etickým rozměrem své práce a pokud ano, co jim tento rozměr přináší.

Většina respondentů (12) se vyjadřovala tak, že spravedlnost zákonů při aplikaci do praxe v nich vyvolává pocit, že v mnohých případech se mívá účinkem. U většiny (více jak polovina přestupků se neprojednává) návrhových přestupků nedochází k potrestání pachatele, neboť nedojde ani k zahájení řízení, které by umožnilo řádně přestupek prošetřit.

Někteří respondenti na tuto otázku vůbec neodpovídali, popřípadě uvedli, že postupují výlučně v souladu se zákony a hodnocení morálky ponechávají stranou, neboť si uvědomují, že jakékoliv **spravedlnostní hodnocení má pouze subjektivní charakter.**

Tři respondentky odpověděly, že se nad etickým rozměrem své práce zamýšlejí a taková to reflexe jim pomáhá i v osobním životě. Uvedly, že si uvědomují, že mnohdy jsou daleko důležitější nepsané normy chování mezi

lidmi (zdvořilost, slušnost, poctivost, aj.), které, kdyby se plně dodržovaly, nebylo by potřeba v takové míře správního trestání.

2. otázka: Jaké přestupky jsou dle Vašeho názorů složitější na projednávání - a) návrhové přestupky vykazující některé znaky jevu domácího násilí, b) přestupky projednáváné z úřední moci?

Mezi přestupky projednávanými z úřední povinnosti a tzv. návrhovými přestupky existují určité procesní rozdíly, které jsou upraveny zákonem. Další rozdíly lze spatřovat zejména v tom, že návrhové přestupky jsou projednávány pouze na návrh postižené osoby a byly spáchány mezi osobami blízkými.

Výše uvedenou otázkou jsem chtěla zjistit, jaké mají respondenti zkušenosti s projednáváním těchto procesně odlišných přestupků.

12 respondentů odpovědělo na tuto otázku, že složitější na projednávání jsou jednoznačně přestupky návrhové. Nejčastější důvody jejich odpovědí byly, že tyto přestupky se odehrávají v rodině, což samo o sobě komplikuje následný proces projednávání přestupku, neboť postižené osoby mají obavy z konfrontace s pachatelem, se kterým často žijí ve společné domácnosti.

„Postižená osoba nikdy neví, jak se zachovají ostatní rodinní příslušníci, pokud se rozhodne podat návrh na projednání přestupku, a tak z obavy, aby nenarušila další rodinné vztahy, návrh raději nepodá...“¹⁰⁰

Dále respondenti uvádějí, že návrhové přestupky se velmi těžko prokazují, neboť se odehrávají beze svědků, tudíž chybí důkazní materiály. Jeden z respondentů svou odpověď odůvodnil takto: *„Návrhové přestupky se většinou týkají úzkého či širšího okruhu členů jedné nebo dvou rodin spolu spjatých. Pakliže je navrhovatel sám a proti němu celý zbytek rodiny, i kdyby vypovídal sebe víc pravdivě, zůstává sám ve svých tvrzeních a v případě absence jiných důkazních prostředků, než výpovědi svědků, nikdy nelze prokázat vinu obviněného, za kterým stojí zbytek rodiny, ačkoliv vy osobně víte, že navrhovatel je v právu a obviněný vinen. Plně pak chápu všechny rozčilené osoby, které raději návrh*

---

¹⁰⁰ Respondent „A“.

na projednávání přestupku nepodají s výrokem „to nemá cenu“, neboť při řízení si pak připadají vinní spíše oni sami než obviněný, ničeho se nedomůžou a ještě zaplatí správní poplatek.“¹⁰¹

Dalším argumentem, proč respondenti zvolili návrhové přestupky jako obtížněji projednávané byl fakt, že tyto přestupky se musí projednávat vždy v ústním jednání, což je administrativně nejsložitější způsob vyřízení přestupku.

Pouze jeden z respondentů uvedl, že složitější na projednávání jsou přestupky projednávané z úřední moci a to s ohledem na jejich kvantitu, neboť v případě přestupků návrhových osoby postižené povětšinou návrh nepodají a tyto přestupky se posléze odkládají. Tento údaj vyplynul také ze statistického zpracování návrhových přestupků ve všech obcích s rozšířenou působností v Libereckém kraji, kdy z 265 oznámených přestupků bylo pouze ve 25 případech správním orgánem zahájeno řízení o přestupku.

Zbývajících 5 respondentů uvedlo, že není možné jednoznačně zvolit variantu a) či b), neboť každý přestupek je individuální (jedinečný), tudíž záleží zejména na povaze spáchaného přestupku, na kvalitě zpracování policejního spisu, na zajištěných důkazech a vytěžení či výsledku podezřelých osob a svědků již na místě činu. Na druhou stranu ti, kteří odpovídali „v tomto duchu“, připouští složitější proceduru projednávání přestupků na návrh. Poukazují také na fakt, že pokud není podán návrh, přestupek se neprojednává vůbec, což je z hlediska ekonomičnosti méně pracné.

3. otázka: Jaké jsou dle Vašeho názoru důvody nepodání návrhu na projednávání přestupků?

V této otázce byly respondentům nabídnuty možné varianty odpovědí, popřípadě jim byl ponechán prostor pro samostatné vyjádření svého názoru tak, jak uvádím níže:

a) nedostatečné poučení postižené osoby o návrhových přestupcích ze strany Policie ČR či Městské policie,

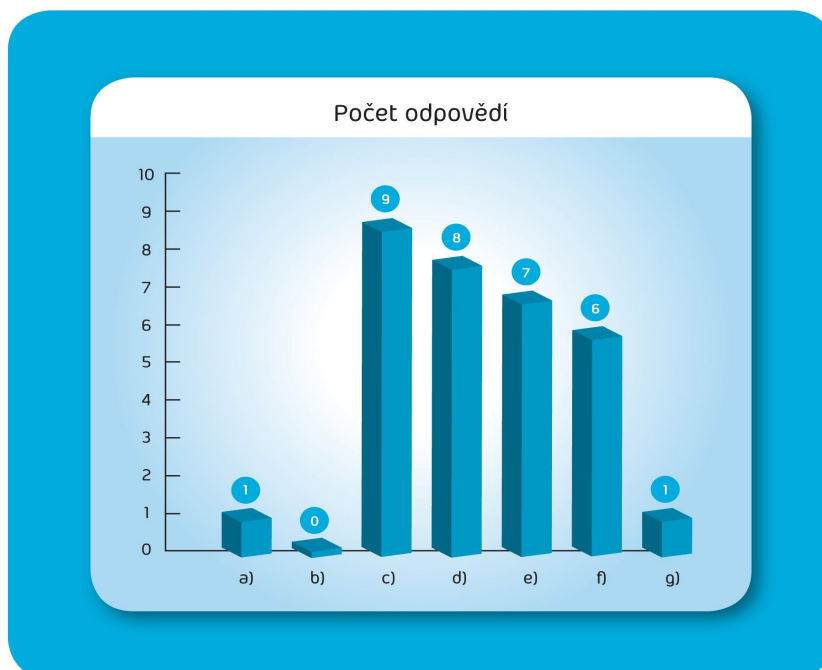
---

¹⁰¹ Respondent „C“.

- b) promeškání 3-měsíční lhůty pro podání návrhu,
- c) strach postižené osoby z projednávání přestupku,
- d) nedostatek důkazního materiálu,
- e) obava z nejistého výsledku rozhodnutí, který může mít za následek, že navrhovatel bude muset platit náklady řízení,
- f) všechny předchozí odpovědi,
- g) jiné: ...

Výsledky daných odpovědí jsem zaznamenala do níže uvedeného grafu.

Graf č. 2: Odpovědi respondentů dle navržených variant

Zdroj: Vlastní výzkum.

Z grafu je zcela patrné, že nejčastější odpovědí byla varianta c) a poté varianta d). 9 respondentů uvedlo, že postižené osoby nepodávají návrh na projednání přestupku z důvodu, že mají strach ze samotného projednávání. Někteří uváděli, že navrhovatelé mají strach, že si spíše ublíží, než pomůžou,

kdy v mnoha případech očekávají po projednání přestupku ze strany obviněného daleko horší jednání než to, pro které by podali návrh. 8 respondentů zvolilo variantu d), kdy se domnívají, že důvodem nepodání návrhu je nedostatek důkazního materiálu. Další častou odpovědí byla obava z nejistého výsledku rozhodnutí, který může mít za následek, že navrhovatel bude muset platit náklady řízení. 6 respondentů zvolilo variantu f), v níž se odvolávají na všechny předchozí odpovědi a to a) až e).

Pouze jeden respondent uvedl variantu g), ve které vyjádřil své vlastní stanovisko. Na otázku, jaké jsou dle jeho názoru důvody nepodání návrhu na projednání přestupku, odpověděl: *„Obava, co bude dál, protože samotné projednání přestupku, případně uložená sankce, nevyřeší podstatu problému. Na druhou stranu některým i případné uložení nákladů řízení stojí za to, aby věc byla projednána a došlo alespoň k omezenému zveřejnění problému, ať to dopadne jakkoliv.“*¹⁰² Tento respondent dále poukázal na určitou skupinu účelově podávaných návrhů, které mají sloužit jako doklad jednání partnera v rozvodovém řízení a jsou vyžádány soudem na žádost advokáta.

4. otázka: Jaká je dle vašeho názoru informovanost postižených osob o návrhových přestupcích, tzv. „poučení“, ze strany Policie ČR či Městské policie?

Ve 12 případech odpovídali respondenti spíše negativně, kdy uváděli, že pokud policisté postiženou osobu poučí, tak spíše formou podepsání formuláře s minimálním vysvětlením postupu projednávání návrhového přestupku. 4 respondenti hodnotili spolupráci s policií kladně a 2 respondenti zdůrazňovali zlepšení poučování policií oproti minulým dobám.

Níže uvádím přepis některých odpovědí:

*„10 % přestupků vracím policii z důvodu špatného poučení, anebo tyto osoby poučím sám, důvodem je generační výměna policistů.“*¹⁰³

---

¹⁰² Respondent „B“:

¹⁰³ Respondent „A“:

„Policie je nechá podepsat poučení o podání návrhu, obávám se však, že jim proces samotný nevysvětlí. Postižení jsou také často rozrušení, takže je otázkou, zda-li si vůbec uvědomují, co podepsali.“¹⁰⁴

„U nás v Novém Boru je spolupráce s Městskou policií i Policií ČR dobrá, postižená osoba je informována o tom, že se jedná o návrhový přešůpek a podepisuje poučení s možností volby, zda chce nebo nechce podat návrh a je informována o postoupení přešůpku na náš Městský úřad.“¹⁰⁵

„Policisté poučují o možnosti podat návrh na projednání přešůpku na městském úřadu. My bez ohledu na to, každou osobu, která vykazuje znaky navrhovatele, písemně o tom poučujeme a vyzýváme k případné návštěvě oddělení, kde jim je vše podrobně vysvětleno a dotyčná osoba má možnost si vše promyslet.“¹⁰⁶

5. otázka: Poskytujete postiženým osobám, které se stali obětí přešůpku proti občanskému soužití (vykazující některé znaky domácího násilí), informace o místech následné pomoci (např. sociální, psychologické, právní pomoci)? Pokud ano, na jaké instituce tyto osoby odkazujete?

11 respondentů odpovědělo, že osobám, které se stali obětí přešůpku proti občanskému soužití s prvky domácího násilí, poskytují informace o místech následné pomoci, kdy nejčastěji spolupracují s oddělením sociálně právní ochrany dětí. 3 respondenti uvedli, že tyto informace poskytují „občas“, a to zejména když si o to sami postižené osoby řeknou. 4 respondenti odpověděli, že tyto informace vůbec neposkytují.

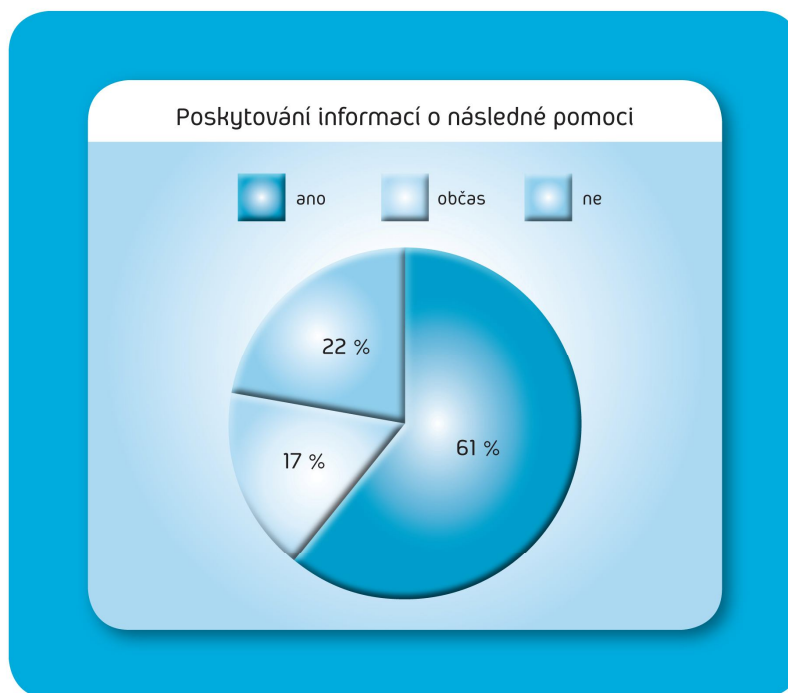
¹⁰⁴ Respondent „D“.

¹⁰⁵ Respondent „E“.

¹⁰⁶ Respondent „C“.

Procentuální vyjádření odpovědí respondentů uvádím v následujícím grafu č. 3.

Graf č. 3: Odpovědi respondentů na otázku č. 5

Zdroj: Vlastní výzkum.

Ti, kteří odpověděli, že neposkytují informace o následné pomoci, to zdůvodnili tím, že takové informace poskytuje již PČR, nebo že nevidí důvod tyto informace poskytovat, když si dotyčná osoba sama o ně nepožádá.

Respondenti, kteří uvedli, že informace o následné pomoci předávají pouze občas, svou odpověď zdůvodnili tím, že tyto informace opět poskytují pouze, když je osoba postižená sama iniciativní a zeptá se.

V následující tabulce č. 3 uvádím přehled institucí, které uváděli jednotliví respondenti.

Tabulka č. 3: Přehled spolupracujících institucí

Spolupracující instituce	Počet odpovědí
Oddělení sociálně právní ochrany dětí	6
Sociální odbory	5
Policie ČR	3
Právní poradny	3
Psychologické či manželské poradny	4
Telefonní krizové linky	6
Občanské poradny	4
Ostatní centra pomoci	3

Zdroj: Vlastní výzkum.

Z výše uvedeného výčtu jednotlivých institucí vyplývá, že z celkového počtu 11 respondentů, kteří odpovídali, že poskytují informace o možnostech následné pomoci, jich většina z nich uvedla hned několik institucí. Nejčastěji se jednalo o oddělení sociálně právní ochrany dětí, dále pak telefonní krizové linky, sociální odbory, psychologické poradny a bezplatné občanské poradny. V kategorii „ostatní centra pomoci“ jsou obsažená místní nezisková sdružení třech obcí.

„Odpověď postižených osob na poučení o možnostech postihu za přestupek vždy zní, že přestupkové řízení nic nevyřeší a že problém potřebují řešit jinak. Proto je odkazujeme na různá centra pomoci, kde jsou odborníci a mají možnost nabídnout komplexnější intervenci.“¹⁰⁷

6. otázka: Jak postupujete v případech, kdy v rodině postižených osob žijí děti?

Většina respondentů uvedla (17), že pokud v rodině postižených osob žijí děti, nejčastěji kontaktují oddělení sociálně právní ochrany dětí, popřípadě

¹⁰⁷ Respondent „A“.

sociální kurátory. 2 dotázaní uvedli, že pokud je zmínka ve spisu, že policie ČR již dané oddělení kontaktovala, postupují tak jako u jiných přestupků. Jeden respondent odpověděl, že obecné pravidlo proto, jak postupovat, když jsou v rodině postižené osoby děti, není, ale je možné kontaktovat „sociálku“.

2 respondenti se k dané problematice vyjádřili tak, že se snaží nezatahovat děti do ústního jednání, aby nemuseli svědčit, i přesto, že si to rodiče přejí. *„Děti jsou v těchto případech využívány spíše jako rukojmí.“*¹⁰⁸

7. otázka: Jaká jsou dle Vašeho názoru úskalí návrhových přestupků z pohledu navrhovatele?

Nejčastější odpovědi respondentů v sobě zahrnovaly problematičnost dokazování přestupků a nedostatek nestranných svědků. Respondenti vesměs dále odkazovali na již zodpovězenou otázku č. 3, v níž uváděli důvody nepodání návrhu na projednávání přestupků a právě tyto považovaly za úskalí návrhových přestupků.

Níže uvádím přepis některých odpovědí, které vystihovaly nejčastější názory dotazovaných.

*„Jejich neprokazatelnost v 99 %, neboť většinou se dějí v rodině, kde nikdo další není, pouze děti a ty samozřejmě nechtějí postižené osoby do případu z pochopitelných důvodů zapojovat. Občas i obava ze zvýšené agrese pachatele.“*¹⁰⁹

*„Strach ze stupňující agrese viníka. Že projednáváním přestupku násilí neskončí.“*¹¹⁰

*„Malá naděje na prokázání přestupku, placení nákladů řízení.“*¹¹¹

---

¹⁰⁸ Referent přestupkového oddělení Magistrátu města Liberec.

¹⁰⁹ Respondent „F“.

¹¹⁰ Respondent „G“.

„Často zřejmě nepřekonání studu postižené osoby oznámit protiprávní jednání osoby blízké, strach z následného chování osoby, kterou by postižená osoba oznámila a která by měla být projednávána pro přestupek.“¹¹²

„Přestože je navrhovatel účastníkem řízení, nemá stejná práva jako obviněný a naopak má pouze povinnosti – dostavit se na jednání, při neprokázání viny obviněnému zaplatit náklady řízení, předkládat procesní důkazy atd.“¹¹³

„Ve většině případů absence důkazů, hrazení nákladů řízení v případě zastavení dle § 76/1/a,b,c,j) zákona o přestupcích.“¹¹⁴

„Je to složité, zpravidla nejsou svědci, postižené osoby mají dost často strach věc nahlásit, aby násilí ze strany přestupce nebylo ještě horší. Pokud věc nahlásí a jsou následně správním orgánem poučeni, návrh nepodají pro nedostatek důkazů, placení nákladů řízení a někdy i z důvodu smíření.“¹¹⁵

„Problém s důkazním materiálem. Svědci mnohdy narovinu sdělí, že nikde nic nedosvědčí, že „nic neviděli“, případně zastrašování svědků i navrhovatele od osoby pachatele či jeho rodiny.“¹¹⁶

8. otázka: Jaké další problematické otázky Vás napadají v souvislosti s návrhovými přestupky?

V této otázce byl respondentům záměrně ponechán prostor, aby vyjádřili svá stanoviska k dané problematice, pokud tak neučinili již v předchozích

---

¹¹¹ Respondent „H“.

¹¹² Respondent „C“.

¹¹³ Respondent „I“.

¹¹⁴ Respondent „E“.

¹¹⁵ Respondent „J“.

¹¹⁶ Respondent „B“.

odpovědích. Abych zachovala autentičnost daných odpovědí, opět ponechávám reakce respondentů v jejich plném znění.

„Všechny problémy vzniklé v rodině se přenášejí na děti a ty jsou tím ovlivněny i v dospělosti, kdy se mohou dopouštět stejného násilí, popř. si najdou partnera násilníka. Vidí, že trest je neúčinný a násilí trvá.“¹¹⁷

„Návrhových přestupků řešíme na úřadě absolutní minimum. Právě z důvodů špatného dokazování jsou oznamovatelé poučeni, že by se přestupek prokázat nepodařilo.“¹¹⁸

„Někteří oznamovatelé se rozhodnou návrh nepodat, protože se s partnery buď smířili, nebo již došlo ke krokům směřujícím k rozvodu, tudíž by projednání přestupku pro ně nemělo velký efekt. Na druhou stranu je dost případů, kdy se pachatelé doznají, litují svého jednání a byli by ochotni zaplatit za to, co udělali, blokovou pokutu, což v případě návrhových přestupků nelze, ale velice by to zjednodušilo jednání.“¹¹⁹

„Většinou nastává situace, že navrhovatel je sám proti obviněnému a přestupek by nebyl prokázán, kdy s tímto je osoba seznámena jak policií, tak naším úřadem, proto ve většině případech není návrh podán.“¹²⁰

„Vzhledem k tomu, že mám za sebou 22 let služby u PČR a vystupoval jsem jako orgán činný v trestním řízení, tak mohu porovnat prokazování přestupků a trestných činů a jednoznačně uvádím, že prokazování trestných činů je jednodušší .....“¹²¹

---

¹¹⁷ Respondent „I“.

¹¹⁸ Respondent „J“.

¹¹⁹ Respondent „E“.

¹²⁰ Respondent „A“.

¹²¹ Respondent „K“.

„Málo prostředků pomoci. Častá potřeba řešit rovinu psychologie či psychiatrie.“¹²²

„U přestupků obecně je dalším problémem úzká hranice mezi přestupkem a trestným činem, pokud je protiprávní jednání pachatele na hranici, je ze strany PČR zpravidla věc postupována obecním úřadům, čímž je zkreslován nápad trestných činů obecně. Pokud násilí páchané v rodině vyjde najevo, bývá to téměř pravidlem. Je otázkou, kolik těchto případů zůstává latentních.“¹²³

4.3 Případové studie

Pro dokreslení zkoumané problematiky uvádím několik vybraných případů přestupků s prvky domácího násilí, které jsem shromáždila ze spisového materiálu přestupkového oddělení správního odboru Magistrátu města Liberec. Jedná se o přestupky proti občanskému soužití, u nichž nedošlo k zahájení řízení, neboť postižená osoba nepodala návrh na projednání přestupků. Důvody nepodání návrhu na projednání přestupkové věci uvádím vždy v závěru případové studie.

Přestupek drobného ublížení na zdraví

Podezřelý pan A. Z. (roč. 1975) se měl dopustit přestupku drobného ublížení na zdraví tím, že dne 25. 11. 2009 v místě společného bydliště v Liberci fyzicky napadl svou družku paní M. M. (roč. 1974), kdy jí údery rukou v pěst a smýkáním po zemi způsobil značné podlitiny a odřeniny po celém těle.

Postižená k celé věci uvedla: *„Byla jsem s kamarádem na koncertě, neboť jsem od něj dostala volnou vstupenku. Druh s námi nebyl. Ještě než jsem se vrátila z koncertu domů, už mi od něj začali chodit vulgární sms zprávy. Poznala jsem, že je opilý. Když jsem přišla domu, všimla jsem si hrozného*

---

¹²² Respondent „D“.

¹²³ Respondent „I“.

nepořádku a druh spal oblečený v posteli. Když jsem si zouvala boty, tak se probudil a začal. Vrhnul se na mě a začal ze mě strhávat oblečení. Křičel u toho, že jsem kurva, byl prostě hodně vulgární. Pak mě napadal fackami, ale ty byly tak silné, že jsem až padala na zem. Těch facek bylo nespočetně, když jsem spadla na zem, ještě na zemi do mě bušil. To se stalo v předsíni. Pak mě z předsíně odtáhl na postel, vzal mě za ruce, mám na nich modřiny a za ty ruce mě dotáhl přes celou předsíň do obývacího pokoje, kde mě hodil na postel, která se nachází za dveřmi. Na té posteli mě zase fyzicky napadl, tahal mě za vlasy a začal mi strhávat kalhotky. Nechtěl mě však znásilnit, spíše mě tímto ponižoval. Nebránila jsem se, protože bych se stejně neubránila. On má 110 kg a je o hlavu větší než já ... .. U lékaře jsem se zhroutila, nedokázala jsem mu vůbec říct, co se mi stalo.“¹²⁴

V minulosti se podezřelý obdobného skutku dopustil asi v pěti případech. K tomuto docházelo téměř vždy pod vlivem alkoholu, kdy byl podezřelý vůči své družce velice agresivní. Postižená o svém druhovi prohlásila, že bývá agresivní pouze v podnapilém stavu a jinak je dle jejích slov „v pohodě“. Návrh na projednání přestupku postižená nepodala, neboť nechtěla druhovi ublížit. Jeho chování omlouvala tím, že pokud je druh střízlivý, agresivně se nechová a také jí slíbil, že konzumaci alkoholu omezí.

Danou případovou studii dokresluje výňatkem z fotodokumentace zraněné postižené osoby (obrázek č. 1).

---

¹²⁴ Zdroj: Spisový materiál přestupkového oddělení správního odboru Magistrátu města Liberec.

Obrázek č. 1: Zranění poškozené

Zdroj: Spisový materiál přestupkového oddělení v Liberci.

Přestupek vyhrožování újmou na zdraví

Podezřelý J. A. (roč. 1978) se měl dopustit přestupku vyhrožování újmou na zdraví tím, že dne 12. 7. 2009 v místě společného bydliště v Liberci v podnapilém stavu vyhrožoval své manželce M. A. (roč. 1973) zabitím. Vzhledem k předchozímu jednání, kdy postižená byla v několika případech obviněným fyzicky napadena, to v ní vzbudilo důvodnou obavu o svůj život i o život jejich čtyřleté dcery.

Podezřelý se totiž v minulosti proti ní dopouštěl opakovaného fyzického i verbálního napadání a to v nepravidelných časových intervalech od prosince

2007 do července 2009, kdy v mnoha nedatovaných případech jí vyhrožoval fyzickou likvidací. Dále jí slovně urážel a nadával slovy „kurvo, psychopate“. Dokonce při jednom z fyzických útoků uchopil podezřelý manželku za krk a odhodil ji na roh postele tak, že si poranila hlavu. Tímto svým jednáním poškozené způsobil tržnou ránu na hlavě, četné zhmožděniny s krevními podlitinami na rukou, v bederní oblasti a na stehně. Tento útok však postižená nenahlásila na oddělení Policie ČR.

Předmětný skutek vyhrožování újmou na zdraví byl prošetřován Službou kriminální policie a vyšetřování Liberec pro trestný čin týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě a trestný čin násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci. Státní zastupitelství ale výše uvedené jednání překvalifikovalo na přestupek dle ust. § 49/1/c). O tom, že přestupková věc byla postoupena správnímu orgánu (přestupkovému oddělení Magistrátu města Liberec), nebyla postižená Policií ČR informována a o postoupení se dozvěděla až od samotného správního orgánu, který postiženou poučil o návrhových přestupcích. Jmenovaná se však rozhodla návrh na projednávání přestupků nepodat a to z důvodné obavy, že by musela být konfrontována se svým manželem, z něhož má strach. Obávala se nutnosti vypovídat v přítomnosti manžela, který jí doma zastrášoval.

Přestupek drobného ublížení na zdraví

Podezřelý pan V. S. (roč. 1967) se měl dopustit přestupku drobného ublížení na zdraví tím, že dne 12. 10. 2009 v 08:30 hod fyzicky napadl ve společném bytě svou manželku paní M. S. (roč. 1976) a to tak, že jí násilím uchopil za ruce, které jí následně vymrštil k bradě, dále jí slovně urážel a otevřenou rukou v pěst jí udeřil do obličejové části. Tímto jí způsobil hematoma na předloktí a v oblasti tváře. Tomuto incidentu byla přítomná jejich nezletilá dcera.

Dle postižené docházelo k obdobným fyzickým útokům ze strany manžela již v minulosti, kdy kromě fyzického napadání jí manžel taktéž slovně urážel, vulgárně nadával a ponižoval. V současné době se hrubé jednání manžela stupňuje a činí tak za přítomnosti dcery.

Přestože se postižená rozhodla návrh na projednání přestupku nepodat, neboť výše uvedené skutky se staly tzv. „za zavřenými dveřmi“, kdy neměla pro svá tvrzení žádné svědky a obávala se toho, že věc nebude prokázána a ona bude muset zaplatit náklady řízení, nakonec podala za podpory své psycholožky alespoň žádost o rozvod manželství.

Přestupek urážky na cti a drobného ublížení na zdraví

Podezřelý pan J. M. (roč. 1979) se měl dopustit přestupku urážky na cti a drobného ublížení na zdraví tím, že dne 10. 10. 2009 napadl nejdříve slovně a poté i fyzicky pěstmi a údery nohou svou manželku paní L. M. (roč. 1980) ve společném bytě v Liberci a při tomto jí způsobil lehké poranění pravé ruky, pohmožděniny v oblasti břicha, několik bolestivých modřin a lehké pohmoždění krku. Slovnímu napadání byly přítomny jejich dvě děti. K fyzickému napadání docházelo v ložnici za zavřenými dveřmi, kdy děti slyšely pouze křik jmenovaných. Postižená dále uvedla, že k fyzickému napadení takového rázu došlo poprvé, avšak v minulosti jí manžel, zejména v pod vlivem alkoholu, opakovaně urážel a to i za přítomnosti dětí.

Postižená byla orgánem Policie ČR poučena o návrhových přestupcích, přesto příslušný návrh v zákonné lhůtě nepodala. Jako důvod uvedla, že se skutek odehrál u nich doma beze svědků a ačkoliv má lékařskou zprávu o svém drobném zranění, obává se toho, že se její manžel bude bránit tím, že si toto zranění způsobil sama, třeba pádem v koupelně, a že ho tímto chce obvinít, neboť spolu mají již dlouho spory.

Přestupek hrubého jednání a urážky na cti

Podezřelý pan M. M. (roč. 1966) se měl dopustit přestupku hrubého jednání a urážky na cti tím, že ode dne 1. 10. 2009 do doby 14. 10. 2009 posílal své bývalé manželce paní I. M. (roč. 1969) výhružné sms zprávy, ve kterých jí vyhrožoval slovy „jestli chceš válku, budeš jí mít, a teď teprve poznáš, kudy vede cesta z města, hajzle.“ Postižená se rozhodla toto jednání oznámit z důvodu, že se její bývalý manžel obdobného skutku již v minulosti dopustil, kdy v podnapilém stavu byl agresivní v takové intenzitě, že měla důvodnou obavu o svůj život. Hrubého a urážlivého jednání se podezřelý dopouští od roku 2006, tj. od doby, kdy se od své bývalé manželky odstěhoval.

Postižená byla správním orgánem poučena o návrhových přestupcích, kdy uvedla, že bývalého manžela považuje stále za osobu blízkou. Návrh na projednávání přestupku se rozhodla z blíže nespecifikovaného důvodu nepodat.

4.4 Shrnutí výzkumné části

Ve výzkumné části své práce jsem se v první řadě zaměřila na statistické zpracování přestupků vykazující některé znaky jevu domácího násilí v obcích s rozšířenou působností Libereckého kraje za rok 2009. Z těchto údajů jednoznačně vyplynulo, že ve většině případů (ve 240 z 265) nedošlo k podání návrhu na projednání přestupku. Vzhledem k této skutečnosti jsem se poté zajímala, jaké byly nejčastější důvody toho, proč tyto návrhy nebyly podány. Pomocí anketního průzkumu jsem zjistila, že postižené osoby mají ve většině případů strach ze samotného projednávání přestupků a dále jsou si vědomy nedostatku důkazního materiálu.

Z anketního šetření bylo dále zjištěno, že informovanost postižených osob o návrhových přestupcích ze strany Policie ČR či Městské policie není příliš vysoká. Pozitivní zkušenosti s tzv. poučováním obětí přestupků s prvky domácího násilí uvedli pouze 4 respondenti. Většina policistů (12) nechá postiženou osobu

podepsat předtištěný tiskopis s informacemi o návrhových přestupcích, ale daný proces jí blíže nevysvětlí. Dva dotázaní respondenti uvedli, že informovanost policistů o problematice domácího násilí se za poslední tři roky zlepšila, což také posílilo snahu policistů poučovat postižené osoby o návrhových přestupcích, popřípadě jim nabízet jiná místa pomoci.

Na otázku, zda respondenti poskytují postiženým osobám informace o možnostech následné pomoci, většina z nich (11) odpověděla „ano“ a uvedla, že pro tyto účely má jejich přestupkové oddělení připravený přehled kontaktů na různé instituce. Nikdo z dotázaných nevedl, že by postiženou osobu odkázal na intervenční centrum, nebo že by pro tyto případy měl u sebe kontakt na příslušné regionální centrum, ačkoliv právě tato zařízení hrají klíčovou roli v „boji proti domácímu násilí“.

V případech, kdy se v rodině postižených osob nacházejí děti, téměř všichni respondenti (17) uvedli, že kontaktují příslušné oddělení sociálně právní ochrany dětí. Na tyto orgány se respondenti obrací, pokud zjistí, že jsou v těchto rodinách děti ohrožené domácím násilím (dle ust. § 6 odst. 1 písm. b) až h) zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí, v platném znění). Žádné zvláštní postupy, jak pracovat s rodinami s dětmi, které byly přítomné u incidentu (přestupku), však respondenti neuváděli. Z anketního průzkumu, ale i osobních rozhovorů, vyplynulo, že převážná většina referentů přestupkových agend u rodin s dětmi neaplikuje v přestupkovém řízení žádné zvláštní postupy a postupuje při řízení stejně jako u jiných přestupků řešených ex offi.

Přítomnost nezletilých dětí v rodině a jejich role při incidentech by měla být upřesněna dotazem u OSPOD, vedou-li v evidenci takové dítě, jako dítě ohrožené domácím násilím ve smyslu ust. § 6 odst. 1 písm. g) zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí, v platném znění.¹²⁵ Nikdo z dotázaných tuto skutečnost nevedl.

---

¹²⁵ GJURIČOVÁ, J. *Upravený návrh pokynů pro vyplňování statistických listů řízení o přestupcích*. Ministerstvo vnitra. Praha. 1. 12. 2009. s. 2.

Na závěr je možné z daných výsledků sestavit následující hypotézy, které se vztahují ke zkoumaným správním orgánům:

Hypotéza č. 1: Více jak polovina přešupků spáchaných mezi osobami blízkými nebo osobami žijícími ve společné domácnosti byla odložena z důvodu, že nebyl postiženou osobou podán návrh na projednání přešupku.

Hypotéza č. 2: Postiženou osobou v přešupku mající znaky domácího násilí jsou nejčastěji ženy.

Hypotéza č. 3: Informovanost postižených osob o návrhových přešupcích ze strany Policie ČR či Městské policie se za poslední tři roky výrazně zlepšila.

Hypotéza č. 4: Správní orgány poskytují postiženým osobám informace o možnostech následné pomoci při řešení problémů s domácím násilím.

Hypotéza č. 5: Správní orgány v případech, kdy se v rodině postižených osob nacházejí děti, kontaktují příslušná oddělení sociálně právní ochrany dětí.

5 Diskuse

Přestože domácí násilí není žádným novým pojmem, dlouhá léta trvalo, než čeští zákonodárci pochopili, že tato forma násilí je tak specifické protiprávní jednání, že na ně v zákonech nestačí obecné (systémové) zákazy a tresty, a že vyžaduje speciální právní úpravu. O změnu v zákonech, které by reagovaly na tento specifický druh násilí, usilovaly zejména nevládní organizace. K takové změně došlo dne 14. 3. 2006 přijetím nové právní úpravy na ochranu před domácím násilím (zákon č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím). Tento zákon, účinný od 1. ledna 2007, umožňuje Policii ČR (nikoliv obecní policii) vykázat podezřelého na deset dnů ze společného obydlí, které sdílí s osobou ohroženou, a zakázat tam podezřelému vstup. Institut vykázání lze využít pouze tehdy, kdy je možné s ohledem na předcházející útoky podezřelého, důvodně předpokládat, že dojde

k nebezpečnému útoku proti životu, zdraví, svobodě nebo zvláště závažnému útoku proti lidské důstojnosti.¹²⁶

Je evidentní, že taková pravomoc policejních orgánů je v mnohém ohledu nesystémová, neboť umožňuje zasahovat do práv osoby, která je zatím jen podezřelá. Na druhou stranu i postavení obětí domácího násilí je také často „nesystémové“ a mnohé z nich byly utýrány dříve, než postupně a podle všech paragrafů proběhla všechna zákonná opatření. „Zákonodárce zde tedy uznal, že je vhodnější riskovat významný zásah do práv předpokládaného pachatele (ten nesmí po deset dnů vstoupit do bytu či domu, i když mu třeba patří) než riskovat nebezpečný útok proti předpokládané oběti.“ Dal jednoznačně najevo vůli upřednostňovat právo na ochranu života, zdraví a lidské důstojnosti před ochranou vlastnických či užívacích práv.¹²⁷

Z mého výzkumu jednoznačně vyplynulo, že v případě přestupků jsou správní orgány spíše pasivní. Přestupkový zákon požaduje aktivní postup ze strany postižené osoby, která musí přestupkové řízení iniciovat. Pokud se postižená osoba rozhodne z nejrůznějších důvodů návrh nepodat, nebo opomene-li jej podat (v 3-měsíční lhůtě), správní orgán se samotným oznámením o přestupku vůbec nezabývá. A to i tehdy, zjistí-li ze spisu, že k přestupku jednoznačně došlo, nachází v něm dostatek důkazních materiálů a pachatel se sám ke skutku přiznal. Tyto případy jsou sice ojedinělé, ale i tak poukazují na onu zvláštnost, že pokud postižená osoba sama neprojeví zájem na projednání přestupku, pachatel unikne potrestání. Dalo by se říci, že právě u návrhových přestupků selhává záměr zákonodárce, aby i jednání menší společenské nebezpečnosti bylo sankcionováno (bylo zabráněno násilí či jinému nežádoucímu chování, popřípadě aby násilná osoba byla varována před opakováním podobného jednání).

Problém spočívá také v tom, že neprojeví-li mnozí potenciální navrhovatelé vůli k zahájení řízení, správní orgány se tak mnohdy o přestupcích

---

¹²⁶ Srov. CONWAYOVÁ, L. H. *Domácí násilí. Příručka pro potenciální oběti*. Praha : Albatros. 2007. s. 78.

¹²⁷ Tamtéž. s. 79.

s prvky domácího násilí ani nedoví. Samozřejmě je důležité vzít v potaz také velké procento tzv. latentních případů domácího násilí, které by nevyšly najevo, i kdyby se dané přestupky projednávaly z úřední povinnosti. Dalším problémem je skutečnost, kdy postižená osoba (navrhovatel) vezme návrh na zahájení řízení zpět, nebo se k řízení nedostaví (dle ust. § 76 odst. 1 písm. j) přestupkového zákona). Zde se správní orgány obtížně dovídají, zda ke stažení návrhu došlo dobrovolně nebo pod nátlakem. Stejně jako při zmeškání lhůty pro podání návrhu (došlo-li k odložení přestupku), lze pouze usuzovat podle textu návrhu, opakovaných přestupkových řízení, sociální situace apod., z jakého důvodu daná osoba návrh nepodala.¹²⁸

Výsledky mezinárodního výzkumu Sociologického ústavu AV ČR uvádějí, že násilí páchané v partnerském vztahu je mnohem častější a vede k závažnějším důsledkům v podobě fyzických zranění a i psychických následků než agrese „zvenčí“.¹²⁹ Dále tyto studie uvádějí, že obětí domácího násilí je v 95 % žena (každá čtvrtá až každá třetí žena). Tato skutečnost se mi potvrdila také v mém výzkumu, kdy oběťmi přestupků s prvky domácího násilí byly v nadpoloviční většině ženy (z 265/230 žen).

Z pohledu **retributivní (korektivní, nápravné) spravedlnosti**¹³⁰, která požaduje, aby byl viník za své protiprávní jednání přiměřeně potrestán, případně aby poškozená strana dostala náhradu (tzv. satisfakci)¹³¹, jsou pachatelé tzv. návrhových přestupků obtížně postižitelní. Vybízí se tak otázka, zda je tento postup projednávání přestupků mezi osobami blízkými správný. Na druhou stranu orgány veřejné moci mohou pouze to, co jim zákon výslovně ukládá. Z čehož vyplývá, že správní orgány nemohou v žádném případě zasahovat do soukromí postižené osoby (oběti domácího násilí) a zabývat se přestupkem bez její iniciativy, neboť jsou limitovány zákonem a tento jim projednávání ex offo

---

¹²⁸ GJURIČOVÁ, J. *Upravený návrh pokynů pro vyplňování statistických listů řízení o přestupcích*. Ministerstvo vnitra. Praha. 1. 12. 2009. s. 3.

¹²⁹ HRONOVÁ, M. *Domácí násilí. Sociologická sonda klientek o. s. Rosa a jejich dětí za rok 2008*. Praha : Rosa. 2009.

¹³⁰ SOKOL, J. *Moc, peníze a právo. Esej o společnosti a jejích institucích*. Plzeň : Aleš Čeněk. 2007. s. 234.

¹³¹ Srov. KUBŮ, L. HUNGR, P. OSINA, P. *Teorie práva*. Linde : Praha. 2007. s. 269.

neumožňuje. Mohou však postižené osoby odkazovat na jiné relevantní instituce, kde naleznou právní či psycho-sociální pomoc.

Závěr

“Spravedlnost bez síly je bezmocná, síla bez spravedlnosti tyranská.”¹³²

Jak z této práce vyplývá, přestupků s prvky domácího násilí je poměrně velké množství. Z tohoto množství se však projedná jen nepatrná část a není to způsobeno jenom tím, že by oběti samy nechtěly, aby tyto věci nebyly projednány, ale je to způsobeno i mnoha dalšími faktory. Mezi tyto faktory patří především strach oběti z toho, jak bude jejich násilnický protějšek na toto projednání reagovat, nevystupňuje-li se například jeho agresivita a situace oběti nebude poté naopak horší než předtím. Další problém je s prokazováním těchto skutků, kdy se naprostá většina z nich odehrává „za zavřenými dveřmi“, v místech, kde nejsou další svědci. V případě neprokázání skutku obviněnému, navíc hrozí oběti, že to bude ona, kdo bude hradit správnímu orgánu náklady řízení, které jsou nyní stanoveny ve výši 1.000,-Kč. Lze se pak snáze vžít do role oběti a představit si, jak tato zvažuje možnost, že nejenže nebude ten, kdo jí ubližuje potrestán, ale ona ještě k tomu uhradí uvedenou částku.

Je tedy na místě položit si z etického hlediska otázku, zda by mělo správní řízení v těchto věcech dále podléhat tzv. „návrhovému“ režimu, a nebo by se měly přestupky se znaky domácího násilí projednávat z úřední povinnosti. Proč zákonodárce zvolil „návrhový“ režim u těchto přestupků je zřejmé. Skutečně není zájem společnosti a již vůbec ne zúčastněných stran, aby správní orgán vstupoval do každé „rozmlísky“ mezi manželi a začal ihned uplatňovat svoji pravomoc. Tím by mohl udělat samozřejmě více škody než užitku. Například hádka mezi manželi, nebo dokonce i drobné fyzické napadení mezi nimi, nemusí být vždy hned něco fatálního. Tito manželé se mohou druhý den usmířit a bez problémů ve svém soužití dále pokračovat bez toho, aby jejich problém začal řešit nějaký úředník a je bezesporu správné, že zákonodárce dal postižené

---

¹³² PASCAL, B. *Myšlenky*. [online]. Retributivní spravedlnost, [cit. 2010-01-11]. Dostupné na WWW: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Spravedlnost>>.

straně právo na to, aby rozhodla, zda-li chce věc řešit prostřednictvím správního orgánu.

Na druhou stranu, je „návrhový“ systém, který toto umožňuje, tím nejlepším systémem? Jak jsem v této své práci dokázala, jedná se o poměrně složitý systém, ve kterém se často pořádně neorientují ani policisté, kteří oběti poučují (z praxe například známe, že policisté obětem tvrdí, že musí nejdříve u správního orgánu složit tisíc korun a až pak se její věci začne tento orgán zabývat, což je samozřejmě „nesmysl“) a oběti pak díky nepochopenému poučení neinicují zahájení řízení. Pro mnoho postižených takovýmito přestupky je také problém s případným hrazením nákladů řízení, kdy částka ve výši 1.000,-Kč je pro ně poměrně vysoká.

Pokud by se však přestupky s prvky domácího násilí projednávali z úřední povinnosti, výše uvedené překážky by postiženým odpadly. A jestliže by pak zákonodárce v těchto věcech umožnil postiženým vzít svá oznámení zpět, byla by jim ponechána i diskreční pravomoc, podobná té „návrhové“, která by umožnila neprojednávat incident, který si zúčastněné strany již samy vyřešily.

Další možností by bylo zákonné ustanovení, že např. od třetího oznámení ve stejné věci by věc nepodléhala „návrhovému“ režimu, ale režimu projednávání z úřední pravomoci, kdy by měly správní orgány povinnost do problému vstoupit a iniciovat prošetření přestupku.

Domnívám se, že pokud by se zjednodušilo projednávání uvedených přestupků, byla by daleko lépe chráněna práva postižených osob a přestupkové řízení by se tak přiblížilo řízení trestnímu, které klade na skutky s prvky domácího násilí větší důraz. Tato skutečnost by mohla mít posléze také vliv na snížení trestných činů na tomto úseku a domácí násilí by se podchytilo včas, kdy by nemuselo mít pro oběť tak závažné následky, jak se u mnohých případů stává.

K výše uvedeným skutečnostem jsem dospěla pomocí realizace výzkumných cílů, které měly za úkol poukázat na problematické aspekty správního trestání v řízení o návrhových přestupcích a podnítit tak diskusi nad možnými způsoby řešení dané problematiky.

Přínos této práce vnímám ve zmapování problematických oblastí v řízení o návrhových přestupcích a nastínění možných způsobů jak „nově“ projednávat přestupkové věci mající znaky domácího násilí. Dále také doufám, že by tato práce mohla vyvolat odbornou diskusi na téma, jak v přestupkovém řízení projednávat přestupky se znaky domácího násilí tak, aby byla co nejvíce zohledněna specifická situace postižených tímto jednáním a napomohlo se tak efektivnějšímu řešení těchto velmi citlivých kauz.

Seznam použitých zdrojů (literatury)

- 1) BEDNÁŘOVÁ, Z. et. al. *Domácí násilí: Zkušenosti z poskytování sociální a terapeutické pomoci ohroženým osobám*. Praha : Acorus. 2009. ISBN 978-80-254-5422-0.
- 2) CONWAYOVÁ, L. H. *Domácí násilí. Příručka pro potenciální oběti*. Praha : Albatros. 2007. ISBN 978-80-00-01550-7.
- 3) ČERNÝ, J. HORZINKOVÁ, E. KUČEROVÁ, H. *Přestupkové řízení*. Praha : Linde. 2009. ISBN 978-80-7201-765-2.
- 4) ČERVENÝ, Z. ŠLAUF, V. TAUBER, M. *Přestupkové právo*. Linde : Praha. 2009. ISBN 978-80-7201-768-3.
- 5) ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky. Domácí násilí, stalking, predikce násilí*. Praha : Grada Publishing. 2008. ISBN 978-80-247-2207-8.
- 6) EXPERTNÍ SKUPINA ALIANCE PROTI DOMÁCÍMU NÁSILÍ. *Domácí násilí – Základní informace*. [online]. Praha: Bílý kruh bezpečí, 2007, poslední aktualizace 19. 3. 2010 [cit. 2010-03-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.domacinasili.cz/cz/redakce/domaci-nasili/r69>>.
- 7) GJURIČOVÁ, J. *Upravený návrh pokynů pro vyplňování statistických listů řízení o přestupcích*. Praha : Ministerstvo vnitra. 2009. Metodický materiál.
- 8) HARVÁNEK, J. et. al. *Teorie práva*. Plzeň : Aleš Čeněk. 2008. ISBN 978-80-7380-104-5.
- 9) HAYEK, A. F. *Právo, zákonodárství a svoboda*. Praha : Academia. 1994. ISBN 80-200-0241-3.
- 10) HENDL, J. *Úvod do kvalitativního výzkumu*. Praha : Karolinum, 1997. s. 76.
- 11) HLAVÁČEK, V. Re: *Zřízení komise k projednávání přestupků města v Železném Brodě a jmenování členů komise*. [elektronická pošta]. Message to Pavla Procházková. 3. 2. 2010. [cit. 2010-02-15]. Osobní komunikace.
- 12) HOUBOVÁ, D. et. al. *Psychologie pro právníky*. Plzeň : Aleš Čeněk. 2008. ISBN 978-80-7380-100-7.
- 13) HRONOVÁ, M. *Domácí násilí. Sociologická sonda klientek o. s. Rosa a jejich dětí za rok 2008*. Praha : Rosa. 2009. ISBN nevedeno.

- 14) JEMELKA, L. et. al. *Správní řád, komentář*. Praha: C. H. Beck. 2009. ISBN 978-80-7400-157-4.
- 15) *Je pravda, že... ?* [online]. Praha: Rosa, 2007, [cit. 2010-03-24]. Dostupné z WWW: <<http://www.stopnasili.cz/zeny/je-pravda-ze.html>>.
- 16) KELSEN, H. *Peace through law* [online]. Myšlení a dílo, [cit. 2010-01-11]. Dostupné na WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Hans_Kelsen>.
- 17) KROUPOVÁ, P. *Nezávazné vzory pro řízení o přestupku vedené na návrh*. Liberec. Krajský úřad Libereckého kraje. 2009. Metodický materiál.
- 18) KUBŮ, L. HUNGR, P. OSINA, P. *Teorie práva*. Praha : Linde. 2007. ISBN 978-80-7201-637-2.
- 19) *Kdy zvolit kvantitativní výzkum a kdy kvalitativní?* [online]. poslední aktualizace 5. 6. 2009. [cit. 2010-02-28]. Dostupné z WWW: <<http://www.zavinac.cz/blog1.php/2009/06/05/5-6-2009-kdy-zvolit-quantitativni-vyzkum>>.
- 20) *Město Česká Lípa* [online]. Česká Lípa: © 2005 [cit. 2010-03-29]. Dostupné z WWW: <<http://www.mucl.cz/>>.
- 21) *Město Jablonec nad Nisou*. [online]. Jablonec nad Nisou: © 2010 [cit. 2010-03-29]. Dostupné z WWW: <<http://www.mestojablonec.cz>>.
- 22) *Město Železný Brod*. [online]. poslední aktualizace není k dispozici. [cit. 2010-03-3]. Dostupné z WWW: <<http://www.zeleznybrod.cz/omeste/>>.
- 23) *Městský úřad Frýdlant* [online]. Frýdlant © 2006 [cit. 2010-03-29]. Dostupné z WWW: <<http://www.mesto-frydlant.cz/cs/mestsky-urad/>>.
- 24) MIOVSKÝ, M. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha : Grada Publishing. 2006. ISBN 80-247-1362-4. s. 98.
- 25) *Mýty o domácím násilí*. [online]. Praha: Rosa, [cit. 2010-03-24]. Dostupné z WWW: <<http://www.rosa-os.cz/domaci-nasili/myty-o-domacim-nasili/>>.
- 26) *Nový Bor*. [online]. Praha : ČSÚ. © 2010 [cit. 2010-03-29]. Dostupné z WWW: <<http://www.liberec.czso.cz/xl/redakce.nsf/i/0107003119>>.
- 27) *Obec s rozšířenou působností: Liberec*. [online]. poslední aktualizace 19. 03. 2010. [cit. 2010-03-29]. Dostupné z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/adresa/l/liber/index.html>>.

- 28) *O městě*. [online]. poslední aktualizace 3. 1. 2010. [cit. 2010-03-01]. Dostupné z WWW: <<http://www.mestojilemnice.cz/cz/jilemnice/o-meste/>>.
- 29) *Organizační řád Magistrátu města Liberec*. Směrnice Rady města Liberec č. 1/2009, 1. 12. 2009, cit. 31.1.2010, s. 41.
- 30) *Počítačový program právních informací CODEXIS®* [online počítačový program]. Atlas consulting, poslední aktualizace 15. 08. 2009. [cit. 2010-01-24].
- 31) SOKOL, J. *Moc, peníze a právo. Esej o společnosti a jejích institucích*. Plzeň : Aleš Čeněk. 2007. ISBN 978-80-7380-066-6.
- 32) *Správní obvody*. [online]. ČSÚ, poslední aktualizace 13. 01. 2010. [cit. 2010-01-24]. Dostupné z WWW: <http://www.liberec.czso.cz/xl/redakce.nsf/i/spravni_obvody>.
- 33) *Statutární město Liberec*. [online]. Liberec: © 2009 [cit. 2010-03-29]. Dostupné z WWW: <www.liberec.cz>.
- 34) SWIFT, A. *Politická filosofie*. Praha : Portál. 2005. ISBN 80-7178-859-7.
- 35) ŠEDIVÁ, M. et. al. *Metodický rámec interdisciplinární spolupráce na místní úrovni při řešení případů domácího násilí*. Praha : Bílý kruh bezpečí. 2007. ISBN 978-80-239-9449-0.
- 36) *Statistické údaje a čísla o Turnovu*. [online]. poslední aktualizace 4. 2. 2008. [cit. 2010-02-7]. Dostupné z WWW: <<http://www.turnov.cz/mesto-turnov/zakladni-informace-o-meste/>>.
- 37) TOMSA, B. *Kapitoly z dějin filosofie práva a státu*. Praha : Karolinum. 2005. ISBN 80-246-1001-9.
- 38) *Základní informace*. [online]. poslední aktualizace 23. 02. 2010. [cit. 2010-03-24]. Dostupné z WWW: <<http://www.semily.cz/radnice-a-mestsky-urad/mestsky-urad-semily/zakladni-informace.html>>.
- 39) *Základní údaje o městě* [online]. Tanvald : © 2010 [cit. 2010-03-29]. Dostupné z WWW: <<http://www.tanvald.cz/pg.php?ID=61>>.
- 40) ŽALUD, P. *Práva a povinnosti účastníků řízení*. Liberec, 2009. Interní metodický pokyn. Magistrát města Liberec. Vedoucí přestupkového oddělení.

Seznam zkratek

čl.	článek
ČNR	Česká národní rada
ČR	Česká republika
DN	domácí násilí
OSPOD	Oddělení sociálně právní ochrany dětí
PČR	Policie České republiky
písm.	písmeno
PSP ČR	Poslanecká sněmovna České republiky
ust.	ustanovení
z. č. (zákon č.)	zákon číslo

Seznam příloh

Příloha I: Vzor návrhu na projednání přestupku

Příloha II: Režim projednávaných přestupků vedených na návrh

Příloha III: Práva a povinnosti účastníků řízení

Příloha IV: Specializované poradny pro oběti domácího násilí

Příloha V: Liberecký kraj a jeho správní obvody

Příloha I – Vzor návrhu na projednání přestupku

Příslušný správní orgán

Obecní - Městský úřad .....

V ..... dne .....

Návrh na projednání přestupku

Já, níže podepsaný(-á) ....., nar. ...., trvalý pobyt ..... navrhuji a žádám tímto o projednání přestupku proti ..... (*občanskému soužití* nebo *majetku*)..... podle § ..... (*49 / 50*) odst. .... písm. ...., kterého se dne ..... kolem ..... hodin v ..... (*místo*) dopustil(-a) má/můj ..... (*kromě přestupku podle § 49/1a*) - *urážky na cti doporučuji uvádět příbuzenský vztah* pan(-í) ..... nar. ...., trvalý pobyt ..... a to tím, že ..... (*konkrétně jakým jednáním; v případě urážek na cti je nezbytné uvést i konkrétní urážlivé výroky či popsání jejich provedení*) .....

Beru na vědomí skutečnost, která vyplývá z ust. § 79 odst. 1 zák. č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (*dále jen zák. o přestupcích*), že v případě, bude-li řízení vedené na můj návrh zastaveno podle ust. § 76 odst. 1 písm. a), b), c) nebo j) zák. o přestupcích

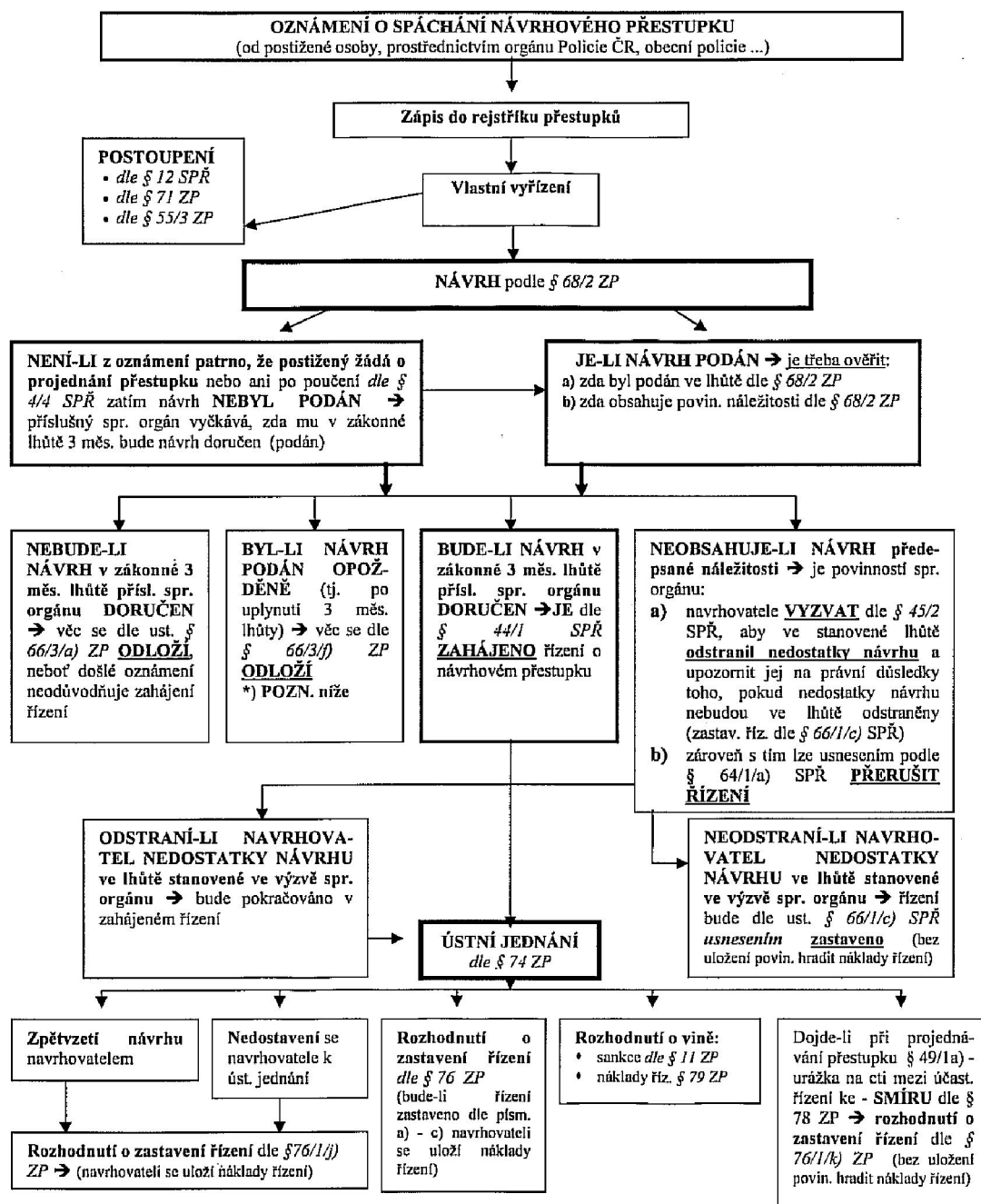
- písm. a) - skutek se nestal, nebo není přestupkem
- písm. b) - skutek nespáchal obviněný z přestupku
- písm. c) - spáchání skutku nebylo obviněnému z přestupku prokázáno
- písm. j) - návrhovač vzal svůj návrh na zahájení řízení zpět nebo se, ač řádně a včas předvolán, k ústnímu jednání bez náležité omluvy nebo bez důležitého důvodu nedostavil

bude mi uložena jako návrhovateli povinnost uhradit náklady spojené s projednáváním tohoto přestupku, které jsou stanoveny vyhl. č. 231/1996 Sb., ve znění vyhl. č. 340/2003 Sb., ve výši 1. 000 Kč.¹³³

.....
vlastnoruční podpis návrhovatele

¹³³ KROUPOVÁ, P. *Nezávazné vzory pro řízení o přestupku vedené na návrh*. Liberec. Krajský úřad Libereckého kraje. 2009. Metodický materiál. s. 7.

Příloha II – Režim projednávání přestupků vedených na návrh¹³⁴

¹³⁴ KROUPOVÁ, P. *Nezávazné vzory pro řízení o přestupku vedené na návrh*. Liberec. Krajský úřad Libereckého kraje. 2009. Metodický materiál. s. 3.

Příloha III – Práva a povinnosti účastníků řízení

Jako účastník řízení – OBVIĚNÝ Z PŘESTUPKU máte v řízení zejména

PRÁVO:

- ✓ vyjadřovat se ke všem skutečnostem, které jsou Vám kladeny za vinu, a k důkazům o nich, uplatňovat skutečnosti a navrhopvat důkazy na svou obhajobu, podávat návrhy a opravné prostředky (§ 73 odst. 2 zák. o přestupcích),
- ✓ zvolit si zmocněnce; zmocnění k zastoupení se prokazuje písemnou plnou mocí, kterou lze udělit i ústně do protokolu; v téže věci můžete mít k současně pouze jednoho zmocněnce (§ 33 odst. 1 správního řádu),
- ✓ navrhopvat důkazy a činit jiné návrhy po celou dobu řízení až do vydání rozhodnutí; přičemž správní orgán může usnesením prohlásit, dokdy mohou účastníci činit své návrhy (§ 36 odst. 1 správního řádu),
- ✓ klást při ústním jednání slyšeným svědkům otázky (čl. 6 odst. 3 písm. d) Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a svobod; vyhlášena pod č. 209/1992 Sb.)
- ✓ vyjádřit v řízení své stanovisko (§ 36 odst. 2 správního řádu),
- ✓ před vydáním rozhodnutí ve věci vyjádřit se k podkladům rozhodnutí (§ 36 odst. 3 správního řádu),
- ✓ nahlížet do spisu (§ 38 odst. 1 správního řádu),
- ✓ činit si výpisy a právo na to, aby správní orgán pořídil kopie spisu nebo jeho části (§ 38 odst. 4 správního řádu),
- ✓ aby správní orgán i bez návrhu zjistil všechny rozhodné skutečnosti svědčící ve Vaš prospěch i v neprospěch (§ 50 odst. 3 správního řádu),
- ✓ na oznámení rozhodnutí (§ 72 správního řádu) [bude-li řízení o přestupku zastaveno dle ust. § 76 odst. 1 písm. d) -i), k), l) zák. o přestupcích - budete o zastavení řízení pouze vyrozuměn].

POVINNOST:

- ✓ předložit na výzvu oprávněné úřední osoby průkaz totožnosti (§ 36 odst. 4 správního řádu),
- ✓ poskytovat správnímu orgánu veškerou potřebnou součinnost při opatřování podkladů pro vydání rozhodnutí (§ 50 odst. 2 správního řádu),
- ✓ označit důkazy na podporu svých tvrzení (§ 52 správního řádu).¹³⁵

¹³⁵ ŽALUD, P. *Práva a povinnosti účastníků řízení*. Liberec, 2009. Interní metodický pokyn. Magistrát města Liberec. Vedoucí přestupkového oddělení.

Jako účastník řízení - NAVRHOVATEL máte v řízení zejména

PRÁVO:

- ✓ zvolit si zmocněnce; zmocnění k zastoupení se prokazuje písemnou plnou mocí, kterou lze udělit i ústně do protokolu; v téže věci můžete mít k současně pouze jednoho zmocněnce (§ 33 odst. 1 správního řádu),
- ✓ navrhopvat důkazy a činit jiné návrhy po celou dobu řízení až do vydání rozhodnutí; přičemž správní orgán může usnesením prohlásit, dokdy mohou účastníci činit své návrhy (§ 36 odst. 1 správního řádu),
- ✓ vyjádřit v řízení své stanovisko (§ 36 odst. 2 správního řádu),
- ✓ před vydáním rozhodnutí ve věci vyjádřit se k podkladům rozhodnutí (§ 36 odst. 3 správního řádu),
- ✓ nahlížet do spisu (§ 38 odst. 1 správního řádu),
- ✓ činit si výpisy a právo na to, aby správní orgán pořídil kopie spisu nebo jeho části (§ 38 odst. 4 správního řádu),
- ✓ aby správní orgán i bez návrhu zjistil všechny rozhodné skutečnosti svědčící ve Vaš prospěch i v neprospěch (§ 50 odst. 3 správního řádu),
- ✓ na oznámení rozhodnutí (§ 72 správního řádu) [bude-li řízení o přestupku zastaveno dle ust. § 76 odst. 1 písm. d)-i), k), l) zák. o přestupcích - budete o zastavení řízení pouze vyrozuměni],
- ✓ vzít svůj návrh na zahájení řízení (žádost) zpět; toto právo nelze uplatnit v době od vydání rozhodnutí správního orgánu prvního stupně do zahájení odvolacího řízení (§ 45 odst. 4 správního řádu).

POVINNOST:

- ✓ předložit na výzvu oprávněné úřední osoby průkaz totožnosti (§ 36 odst. 4 správního řádu),
- ✓ poskytovat správnímu orgánu veškerou potřebnou součinnost při opatřování podkladů pro vydání rozhodnutí (§ 50 odst. 2 správního řádu),
- ✓ označit důkazy na podporu svých tvrzení (§ 52 správního řádu).¹³⁶

---

¹³⁶ ŽALUD, P. *Práva a povinnosti účastníků řízení*. Liberec, 2009. Interní metodický pokyn. Magistrát města Liberec. Vedoucí přestupkového oddělení.

Příloha IV - Specializované poradny pro oběti domácího násilí

Sdružení ROSA :

sos linka: 602 246 102
tel. kontakt: 241 432 466
web: www.rosa-os.cz
e-mail: info@rosa-os.cz
přímé internetové poradenství:
poradna@rosa-os.cz

Psychosociální centrum Acorus:

nonstop linka: 283 892 772
kontakt: Legerova 20, Praha 2
e-mail: acorus@iol.cz
web: www.acorus.cz

Linky důvěry:

Linka důvěry RIAPS: 222 580 697,
www.mcssp.cz
Centrum krizové intervence nonstop
Linka důvěry: tel. 284 016 666,
www.plbohnice.cz
Linka bezpečí (pro děti a mládež):
800 155 555, www.linkabezpeci.cz

Růžová linka: 272 736 263 (telefonická
linka pro děti a mladé lidi ve stavu
akutní krize, www.ruzovalinka-praha.cz)
Nonstop linka důvěry Dětského
krizového centra: 241 484 149,
www.ditekrize.cz¹³⁷

Právní pomoc:

Linka právní pomoci – oběti domácího
násilí: **224 910 744**
(jen středa 18:30 až 20:30 hodin)
Česká advokátní komora: 221 729 011

---

¹³⁷ *Kontakty*. [online]. Praha: Rosa, [cit. 2010-03-24]. Dostupné z WWW:
<<http://www.stopnasili.cz/zeny/kontakty.html>>.

Příloha V – Liberecký kraj a jeho správní obvody ¹³⁸

¹³⁸ *Správní obvody*. [online]. poslední aktualizace 13. 01. 2010. [cit. 2010-01-24]. Dostupné z WWW: <http://www.liberec.czso.cz/xl/redakce.nsf/i/spravni_obvody>.

ABSTRAKT

PROCHÁZKOVÁ, P. *Úskalí správního trestání v řízení o návrhových přestupcích*. České Budějovice 2010. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra praktické teologie. Vedoucí práce M. Elichová.

Klíčová slova: přestupky (přestupky projednávané z úřední povinnosti, přestupky projednávané na návrh), domácí násilí, osoby blízké, správní orgán.

Práce se zabývá problematikou přestupků projednávaných na návrh, které vykazují některé znaky jevu domácího násilí. Teoretická část je věnována stručnému výkladu přestupkového práva, zejména pak procesu projednávání přestupků.

Výzkumná část práce obsahuje analýzu návrhových přestupků v obcích s rozšířenou působností Libereckého kraje za rok 2009. Reflektuje postup správních orgánů před zahájením přestupkového řízení ve věci a problematiku s tím to spojenou. Dále se zabývá zjišťováním, do jaké míry jsou postižené osoby správním orgánem informovány o jiných možnostech pomoci v „boji s domácím násilím“, a jak správní orgány postupují v případech, kdy v rodinách postižených osob žijí děti.

V závěru práce je hodnoceno naplnění výzkumných cílů. Zjištěné skutečnosti poukazují na problematické aspekty správního trestání v řízení o návrhových přestupcích a dávají podnět k diskusi nad možnými způsoby řešení dané problematiky.

ABSTRACT

PROCHÁZKOVÁ, P. “Problematic Aspects of the Administrative Sentencing in Proceeding with Proposed Offences.” České Budějovice 2010. Diploma Thesis. The South Bohemian University in České Budějovice. Faculty of Theology. Department of Practical Theology. Supervisor of the thesis M. Elichová

Key words: offences (offences negotiated over official duty, offences negotiated over a proposal), domestic violence, close subjects, administrative body.

The diploma paper deals with the offences problems negotiated over a proposal that record features of domestic violence.

The theoretical part concentrates on a brief interpretation of the Offence Law, particularly on the dealing with offences process.

The research section of the paper contains the analysis proposed offences in municipalities with extended competencies in Liberec district in the period of time of 2009.

It has been reflecting administrative bodies actions before the start of offence procedures in particular case and with this connected cases as well.

Hereinafter it has been dealing with analyzing to what extent the involved bodies are informed by the administrative bodies about further options helping “preventing the domestic violence”. Furthermore it has been dealing with issues how the administrative bodies proceed in cases when families are having children.

The conclusion of the paper is devoted to the accomplishment classification of the research targets.

Facts established during the research show the problematic aspects of the administrative sentences in negotiating over proposed offences. The established facts initiate discussion about possible ways how to dealing with such problematic cases.